

Ewaluacja zewnętrzna

realizacji

Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność

Wielkopolskiej Lokalnej Grupy Działania

Kraina Lasów i Jezior

Realizacja:

OMIKRON Mariusz Wachowicz

1. Wstęp

Ewaluacja i zasady jej prowadzenia w LGD wynikają z wytycznych nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Planowane cele, metody i narzędzia ewaluacyjne mieszczą się w zakresie wytyczonym przez Podręcznik Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju z marca 2017 roku. Niemniej potrzeba ewaluacji wynika również z samego procesu realizacji Strategii oraz konieczności ciągłej dbałości o utrzymanie wysokiej jakości podejmowanych interwencji.

Zmiany społeczne i gospodarcze sprawiają, że konieczna jest analiza Strategii pod kątem jej aktualności, ale także sprawności i efektywności jej dotychczasowej realizacji oraz użyteczności podejmowanych działań i przyjmowanych rozwiązań. Rzetelne ocenienie Strategii na tym etapie wdrażania wymaga nie tylko przyjrzenia się uzyskanym efektom, ale także samemu procesowi, aby można było zidentyfikować elementy wymagające poprawy. Uzyskane wyniki zostaną wykorzystane przez LGD w kolejnym okresie programowania 2023-2027.

Niniejszy raport jest zwięźczeniem ewaluacji prowadzonej w LGD pomiędzy kwietniem a listopadem 2022 roku. Jednak dane wykorzystane w raporcie pochodzą z różnych okresów od rozpoczęcia realizacji strategii w 2016 roku do 31 grudnia 2021. Oprócz danych z monitoringu prowadzonego systematycznie przez organy LGD, w planach komunikacji określone są konkretne działania mające na celu pozyskiwanie informacji oraz dzielenie się nimi z interesariuszami i ze społecznością. Działania te, szczególnie polegające na ankietowaniu odpowiednich grup respondentów, prowadzone były przez LGD systematycznie, według harmonogramu zapisanego w planie komunikacji.

Większość procesu zbierania danych potrzebnych do ewaluacji spoczywa na pracownikach Lokalnej Grupy Działania. Bez nich, ich systematycznej pracy i zaangażowania nie udałoby się zgromadzić materiału do napisania niniejszego dokumentu. Podziękowania należą się nie tylko Panu Prezesowi, pracownikom, i członkom Zarządu ale także zaangażowanym w wywiady członkom Rady, uczestnikom spotkań grupowych, wnioskodawcom i beneficjentom. Nie można zapomnieć również o szeregowych członkach Stowarzyszenia, sympatykach oraz wszystkich respondentach, którzy rzetelnie wypełniali ankiety.

2. Streszczenie najważniejszych wyników badania

- Na terenie Wielkopolskiej Lokalnej Grupy Działania Kraina Lasów i Jezior w 2021 roku mieszkało 3128 osób więcej w porównaniu do roku 2015, tj. o 2% więcej. Najwięcej, bo 1397 osób przybyło w gminie Lipno. Najwięcej od 2015 roku ubyło osób w gminie Śmigiel- 402 osoby.
- Średnio 60% ludności obszaru WLGD jest w wieku produkcyjnym. Liczba ta jest niższa o 4%, w porównaniu z 2015 roku. Gmina Lipno ma najwyższy odsetek osób w wieku produkcyjnym (61,9%), gmina Wolsztyn najniższy (58,4%).
- Od roku 2015 we wszystkich gminach na terenie należącym do WLGD wzrosła liczba osób w wieku senioralnym. Jest to wzrost średnio dla gmin o 6%.
- W latach 2015- 2021 znacząco zmniejszyła się liczba osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej, średnio dla gmin o 56%. W roku 2021 w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, z takiej pomocy korzystało średnio 315 osób w każdej gminie.
- W 2021 roku na terenie gmin działało średnio 35 organizacji na 10 tyś. mieszkańców. Wzrost liczby organizacji o 10%. Najwięcej organizacji przybyło w gminie Świąciechowa- 9, a ubyło w gminach Lipno i Osieczna po 5 organizacji.
- W latach 2015- 2021 średnio dla gmin z obszaru WLGD spadła ilość osób bezrobotnych o 51%, na poziomie całego województwa o 47%. Najbardziej dynamicznym tempem spadku osób bez pracy charakteryzuje się gmina Rydzyna, gdzie od roku 2015 liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne spadła o 62%.
- Mieszkańcy terenów należących do Wielkopolskiej Lokalnej Grupy Działania Kraina Lasów i Jezior mają różne zdania na temat swojej gminy jako dobrego miejsca do życia, realizacji swoich podstawowych potrzeb. Jedna trzecia mieszkańców nie ma wyrobionego zdania na ten temat, ponad połowa ankietowanych (53%) uważa, że raczej lub też zdecydowanie jest to dobre miejsce do życia.
- Najwięcej pozytywnych ocen od mieszkańców dostały działania gmin w obszarze atrakcyjności turystycznej i infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Najmniej pozytywnych głosów oddanych zostało na działania na rzecz osób bezrobotnych, młodych przed 34 rokiem życia, ale też działania na rzecz kobiet, czy osób niepełnosprawnych.
- Mieszkańcy gmin deklarują również, że oczywiście czasami lub też często w większości korzystali osobiście z infrastruktury obiektów finansowanych ze środków unijnych. Tak odpowiadało 57% ankietowanych. Brak zainteresowania taką formą aktywności zadeklarowało 26% badanych.
- Wśród mieszkańców gmin należących do WLGD jest duże zainteresowanie projektami związanymi z poprawą infrastruktury. Tak odpowiadało 71% z nich. Innego zdania było 6% mieszkańców.
- Gdyby mieszkańcy gmin należących do WLGD mieli możliwość podziału dodatkowych środków finansowych w swojej gminie, większość z nich dofinansowałaby infrastrukturę drogową (57%), czy infrastrukturę i ofertę sportową i rekreacyjną (26%).

- Wielkopolską Lokalną Grupę Działania Kraina Lasów i Jezior bardzo dobrze lub też dobrze ocenia 89% mieszkańców gmin. Co dziesiąty mieszkaniec nie miał zdania na ten temat i w tym przypadku nie było głosów negatywnych.
- Również funkcjonowanie samego Biura LGD w większości oceniane jest bardzo dobrze przez mieszkańców gmin. Najbardziej cenią możliwość uzyskania odpowiedzi na wiele pytań drogą telefoniczną, braku problemów w umówieniu się na spotkanie z pracownikiem biura, czy bardzo dogodnych dla mieszkańców godzin funkcjonowania biura LGD.
- Równocześnie ankietowani postrzegają pracowników Biura jako osoby miłe i uprzejme, mające odpowiednią wiedzę do wykonywanej pracy, które udzielają rzetelnych informacji i z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki.
- Wykorzystanie środków finansowych podczas wdrażania LSR według ankietowanych mieszkańców było jak najbardziej efektywne i przyniosło wiele korzyści lokalnej społeczności Tak odpowiadało 83% mieszkańców obszarów należących do WLGD.
- Według 68% respondentów terenów należących do WLGD Kraina Lasów i Jezior odpowiedziało, że LGD, powinna podejmować jakieś dodatkowe działania wykraczające poza działania LSR, aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców.

1.	Wstęp	2
2.	Streszczenie najważniejszych wyników badania.....	3
3.	Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.....	6
3.1.	Cel główny i cele szczegółowe badania	6
3.2.	Zakres przedmiotowy badania.....	6
3.3.	Kryteria ewaluacyjne.....	6
3.4.	Pytania badawcze	7
4.	Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.....	9
5.	Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.....	13
5.1.	Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju.....	13
5.2.	Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju	19
5.3.	Funkcjonowanie LGD	26
5.4.	Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju	38
6.	Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze	42
7.	Podsumowanie, wnioski i rekomendacje.....	48
8.	Spis tabel i wykresów	50
9.	Aneksy tworzone w toku realizacji badania	53
9.1.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:	53
9.2.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:	53
9.3.	Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD	54
9.4.	Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD	61
9.5.	Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego	70

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.

3.1. Cel główny i cele szczegółowe badania

Celem głównym badania jest przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania oraz realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

Cele szczegółowe:

- Wypełnienie obowiązku przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej (zgodnie z Wytycznymi 5/3/2017 i 10/1/2022 MRiRW).
- Uzyskanie użytecznych informacji na temat wdrożenia LSR.
- Opracowanie rekomendacji oraz planu ich wdrożenia.
- Wykorzystanie wyników badań społecznych we wstępnej konceptualizacji kolejnej LSR.

3.2. Zakres przedmiotowy badania

Realizacja LSR: stopień realizacji celów i wskaźników, stopień realizacji wybranych operacji, wykorzystania budżetu, jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur, oddziaływanie realizacji LSR na rozwój lokalny, bariery realizacji LSR, jakość procesu partycypacji, operacji i procedur.

Działalność biura: efektywność pracy biura i organów LGD, ocena przebiegu konkursów, ocena sposobu przepływu informacji, efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności, innowacyjność, proces rozwoju pracowników, efektywność animacji i doradztwa, ochrona danych osobowych, jakość procesu archiwizacji i monitoringu.

Funkcjonowanie partnerstwa: jakość podejmowanych uchwał, skuteczność nadzoru nad biurem LGD, jakość reakcji na zmieniające się warunki, umiejętność współpracy i atmosfera pracy, skuteczność działań strategicznych, jakość współpracy regionalnej i ponadregionalnej, jakość relacji z otoczeniem i promocji.

3.3. Kryteria ewaluacyjne

Kryteria ewaluacyjne stosowane w badaniach to: **skuteczności** bezpośrednio pozwalająca ocenić, na ile efektywne są działania w zakresie osiągnięcia celów określonych w dokumentach programowych oraz jak skuteczna jest działalność biura LGD. Z kryterium skuteczności powiązane jest również kryterium **użyteczności**, które rozumiane jest, jako kryterium pozwalające ocenić stopień zaspokojenia istotnych potrzeb grup docelowych lub przyczynienia się do rozwiązania problemów, niezależnie od tego, czy były one zasygnalizowane przez cele interwencji. Zastosowane będzie także kryterium **trwałości**.

Trwałość – w przypadku tego badania – pozwoli ocenić, w jakim stopniu pozytywne efekty zrealizowanych interwencji (na poziomie celów) mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tych projektów na proces rozwoju społeczności lokalnej w dłuższym okresie.

3.4. Pytania badawcze

Zgodnie z wytycznymi nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowane zostały odpowiedzi na poniższe pytania badawcze zgrupowane w kategorii analityczne:

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

- Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?

Ocena wpływu na kapitał społeczny

- Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
- W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?

Przedsiębiorczość

- W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
- Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

- W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
- W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?

Grupy defaworyzowane

- Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
- Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?

Innowacyjność

- W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
- Jakie można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?

Projekty współpracy

- Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?
- Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?

Ocena funkcjonowania LGD

- Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
- Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
- Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?

Ocena procesu wdrażania

- Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
- Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
- Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
- Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?

Wartość dodana podejścia LEADER

- Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
- Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
- Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Dodatkowe pytania badawcze:

- Jak układała się współpraca z Samorządem Województwa?
- Jaka jest jakość i znaczenie funkcjonowania wojewódzkiej sieci LGD?

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania

Przeprowadzenie badania wymagało zebrania informacji pochodzących z szeregu rozproszonych źródeł, dokonania ich analizy, a następnie wypracowania rekomendacji na poziomie eksperckim. Implikuje to konieczność zastosowania w badaniu szerokiego instrumentarium metod i technik badawczych, dzięki którym możliwe było zgromadzenie kompletnego i wiarygodnego materiału badawczego dotyczącego efektów realizacji LSR. W związku z powyższym, zaplanowano realizację badania z wykorzystaniem koncepcji **triangulacji** metodologicznej.

Triangulacja to zróżnicowanie źródeł danych, metod badawczych i perspektyw badawczych, dzięki któremu możliwe jest zgromadzenie wszechstronnego materiału badawczego i poddanie go kompleksowej analizie i ocenie. Triangulacja została zastosowana odnośnie do:

- źródeł danych: przeanalizowane zostały zarówno dokumenty zastane różnego typu, jak i dane pochodzące ze wcześniejszych badań; zostały one uzupełnione danymi pierwotnymi;
- metod badawczych: łączenie różnych metod badawczych w badaniu tych samych zagadnień, co pozwoliło na uchwycenie różnych aspektów badanego przedmiotu; podejście to pozwoliło też wykorzystać mocne strony każdej metody przy wzajemnej ograniczeniu ich słabości;
- perspektyw badawczych: ewaluacja została przeprowadzona przez pracowników biura LGD oraz przez zewnętrznych doświadczonych badaczy, co pozwoliło uzyskać bogatszy i bardziej wiarygodny obraz badanych zagadnień.

Poza tym zastosowany został partycypacyjny model badania, którego ideą jest jak najszersze zaangażowanie społeczności, zarówno na etapie przygotowania badania, jego realizacji, jak i wnioskowania i rekomendacji.

W odniesieniu do zakresu przedmiotowego i podmiotowego badania niezbędne było zastosowanie holistycznego podejścia do metod i technik badawczych. W każdym z zamierzeń badawczych: realizacji strategii, działaniu LGD oraz funkcjonowaniu biura zastosowane zostały cztery metody lub techniki badawcze:

Badanie źródeł zastanych (deskresearch)

To metoda zbierania, analizy i interpretacji danych wytworzonych niezależnie od działań badawczych prowadzonych w czasie ewaluacji. Często nazywa się ją analizą danych wtórnych. Dane te można podzielić na wewnętrzne i zewnętrzne. Pierwsze z nich znaleźć można w dokumentacji własnej instytucji. Nie zawsze odpowiadają bezpośrednio na pytania badawcze ale w znaczącym zakresie pozwalają na poznanie kontekstu funkcjonowania LGD.

Z kolei dane zewnętrzne, dane wtórne to efekty działalności innych instytucji w dziedzinie pozyskiwania informacji. Dzięki rozwojowi Internetu dostęp do tych zasobów jest obecnie

niezwykle łatwy i trudności należy szukać nie w ilości danych, ale ich segregacji. Potrzebne informacje można pozyskiwać od instytucji państwowych powołanych do zbierania informacji. Serwis internetowy GUS zawiera nieprzebrane ilości danych o funkcjonowaniu gospodarki, instytucji, firm i organizacji. **Bank Danych Lokalnych**, który jest największym w Polsce uporządkowanym zbiorem informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej, demograficznej, społecznej oraz stanie środowiska, opisującym województwa, powiaty oraz gminy jako podmioty systemu organizacji społecznej i administracyjnej państwa, a także regiony i podregiony stanowiące elementy nomenklatury jednostek terytorialnych. Jednakże w wielu przypadkach dane ze źródeł zastanych są niewystarczające, zbyt powierzchowne, zbyt ogólne lub nieaktualne, by na nich poprzestać, dlatego zwykle potrzebne są działania dla pozyskania danych pierwotnych.

Źródła danych zastanych wykorzystywanych w ewaluacji LGD

- dane statystyczne
- dane urzędowe
- dane gromadzone na portalach społecznościowych
- dane zastane w Lokalnej Grupie Działania
- dane ankiet doradztwa i ankiet oceny szkolenia
- dane realizacji planu komunikacji
- dane z ankiet zadowolenia mieszkańców, rozpoznawalności LGD i funkcjonowania LGD systematycznie gromadzone przez biuro LGD

Ankiety metodą CAWI

Najpopularniejszą metodą pozyskiwania danych pierwotnych są badania kwestionariuszowe. Polegają one na zadawaniu pytań pojedynczym osobom, ale w perspektywie zainteresowań znajdują się zagregowane dane ogólne dla wszystkich badanych. Pierwszym etapem tego typu badań jest sformułowanie pytań. Proces ten polega na postawieniu pytań ogólnych, zazwyczaj na etapie konceptualizacji badań. Z nich z kolei wyprowadzamy pytania szczegółowe. Odbywa się to poprzez identyfikację wskaźników, które będą nas informować o występowaniu i nasileniu zjawiska. W przypadku ewaluacji zewnętrznej prowadzonej zgodnie z wytycznymi MRiRW nr 5/3/2017 i 10/1/2022 zakres pytań został wstępnie określony w załącznikach do podręcznika ewaluacji. Niemniej z uwagi na pewne niedociągnięcia dokumentu część pytań została poprawiona i zmodyfikowana. Ponadto jak wskazano we wstępie Podręcznika ma on charakter pomocniczy nie obowiązkowy w stosunku do Wytycznych MRiRW.

Badania ankietowe były prowadzone techniką CAWI (ComputerAssisted Web Interview). To badanie ankietowe przeprowadzane w Internecie. Opracowane narzędzie badawcze (kwestionariusz ankiety) wprowadzane jest do komputera w formie umożliwiającej wypełnienie ankiety na stronie internetowej użytkownika. Badania tego typu są stosunkowo tanie, nie wymagają również zaangażowania wielu realizatorów. Współczesne narzędzia umożliwiają tworzenie skomplikowanych i atrakcyjnych ankiet. Można dopasować je

w wymiarze graficznym i estetycznym. Dobór próby jest możliwy dwiema metodami. Ankiety można wysłać pod określone adresy mailowe, co w pewnym stopniu jest odpowiednikiem ankiety pocztowej wraz z jej zaletami i wadami. Innym sposobem jest zamieszczenie jej na stronie internetowej lub jako „wyskakujące okienko”. Metoda ta uniemożliwia kontrolę nad doбором próby, który jest faktycznie doбором przypadkowym, dodatkowo obarczonym błędem struktury społecznej i demograficznej użytkowników Internetu.

W badaniach ewaluacyjnych zastosowano obydwie techniki w zależności od badanych grup.

- Grupa nr 1: wnioskodawcy i beneficjenci.

Z tego względu, że dostępne są dane kontaktowe do tych osób możliwe było wykorzystanie aplikacji wysyłającej unikalne linki do ankiety internetowej na zdefiniowane wcześniej adresy mailowe. W tym przypadku nie obliczano minimalnej liczebności próby gdyż traktowano to badanie jako masowe, z założeniem przebadania całej populacji.

łącznie przebadano 27osób.

- Grupa nr 2: mieszkańcy obszaru LSR.

Pozyskanie opinii reprezentatywnej grupy mieszkańców nie jest możliwe w ramach zasobów, którymi dysponuje Zleceniodawca, dlatego opracowano procedurę zbliżoną do takiej, która pozwoli na identyfikację podglądów i opinii mieszkańców poszczególnych gmin wchodzących w skład Partnerstwa.

Linki do ankiet zostały rozesłane (przy wsparciu pracowników Biura LGD) do gmin partnerskich z prośbą o wstawienie linku na stronę internetową gminy. Dzięki temu zabiegowi pozyskane zostały dane z poszczególnych gmin odpowiadających obszarowi LSR.

łącznie przeprowadzono 91 ankiet.

Wywiady pogłębione (IDI i TDI)

To technika badań jakościowych, w której badacz prowadzi rozmowę z respondentem. Nie jest to jednak zwykła rozmowa, ale opiera się ona na przygotowanym wcześniej scenariuszu. Dokument ten nie musi zawierać konkretnych pytań, lecz wytyczne, jakie tematy rozmowy należy podjąć. Wywiad ma strukturę swobodną, mniejsze znaczenie ma kolejność zadawanych pytań a większe uzyskanie określonych informacji. Tematy są eksplorowane bardzo dogłębnie, prowadzący wywiad dopytuje i stara się zrozumieć, nie tylko fakty, ale motywy zachowania badanego. Zasadniczą rolę w badaniu odgrywiają umiejętności i doświadczenie osoby prowadzącej wywiad. Ponieważ wywiady pogłębione są rozmową sam na sam z respondentem, prowadzący musi zdobyć jego zaufanie, by uzyskać czasami bardzo osobiste informacje. Wywiady indywidualne stosuje się gdy zachodzi potrzeba eksploracji pola zainteresowań, przygotowania do konstruowania narzędzi jakościowych lub do interpretacji

trudnych do wyjaśnienia wyników badań ilościowych. Wywiady prowadzone były metodą TDI (telefoniczny wywiad pogłębiony) przede wszystkim ze względu na oczekiwania respondentów oraz krótki czas na realizację tego zadania.

Wywiady prowadzono z następującymi osobami:

- 2 wywiady z członkami Rady
- 3 wywiady z wnioskodawcami realizującymi projekty
- 3 wywiady z wnioskodawcami, których projekty nie są realizowane
- Wywiad z dyrektorem Biura
- Wywiady z przedstawicielami gmin (po 1 z gminy)

Zogniskowany Wywiad Grupowy (FGI fokus)

Tym różni się od wywiadu indywidualnego, że prowadzący badanie, nazywany moderatorem, przepytuje jednocześnie grupę kilku osób. Zazwyczaj grupy fokusowe mają liczebność od 8 do 12 osób, lecz w specyficznych przypadkach może być ich mniej lub więcej. Ważną cechą grupy jest jej homogeniczność - powinno się unikać zróżnicowania grup ze względu na płeć, wiek, status społeczny czy różnice intelektualne. Wynika to z zasadniczego celu prowadzenia badań tą metodą, czyli wewnętrznej dyskusji grupowej i interakcji w grupie. Dzięki tej metodzie można w tym samym czasie zdobyć informacje od kilku osób, pogłębiając ją dodatkowo o spostrzeżenia dotyczące dyskusji pomiędzy uczestnikami.

Wywiady tą metodą charakteryzują się większym skomplikowaniem organizacyjnym. Wymagane jest zebranie odpowiedniej grupy osób w jednym miejscu o jednym czasie. Często na spotkanie zaprasza się więcej osób i prowadzi się selekcję tych, którzy lepiej pasują do profilu grupy i dają większą rękomię udzielania informacji i wymiany zdań. Wywiady grupowe, z uwagi na dyskusję wielu osób, muszą być rejestrowane co umożliwia późniejsze zidentyfikowanie, jak kształtowała się rozmowa, która osoba wypowiadała dane poglądy i jak te poglądy zmieniały się w trakcie dyskusji. Zogniskowane wywiady grupowe realizuje się w specjalnych pomieszczeniach zwanych fokusowniami, które są wyposażone w weneckie lustro umożliwiające zleceniodawcy obserwację wywiadu. W miejscowościach, gdzie nie ma fokusowni stosuje się technikę wywiadów naturalnych.

Wywiad prowadzono w grupie pracowników biura LGD, członków Zarządu, członków Rady wnioskodawców oraz członków Partnerstwa.

Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) prowadzony w ramach ewaluacji pozwala pozyskać informacje w skumulowany sposób. Dodatkowo wartość pozyskanych informacji wzmocniona jest poprzez odpowiednie wykorzystanie procesów grupowych.

5. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.

5.1. Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju

Na terenie Wielkopolskiej Lokalnej Grupy Działania Kraina Lasów i Jezior w 2021 roku mieszkało 3128 osób więcej w porównaniu do roku 2015, tj. o 2% więcej. Najwięcej, bo 1397 osób przybyło w gminie Lipno. Najwięcej od 2015 roku ubyło osób w gminie Śmigiel- 402 osoby.

Tabela 1. Ludność ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	3475323	3481625	3489210	3493969	3498733	3496450	3489074
Bojanowo	8831	8864	8785	8739	8739	8710	8618
Krzemieniewo	8404	8393	8361	8332	8301	8272	8184
Lipno	7544	7712	7909	8124	8382	8658	8941
Osieczna	9059	9101	9133	9197	9269	9314	9329
Poniec	7849	7808	7765	7744	7734	7715	7658
Przemęt	14015	14076	14081	14124	14173	14147	14173
Rydzyzna	8849	9063	9229	9437	9636	9836	10046
Śmigiel	17763	17756	17750	17656	17607	17489	17361
Święciechowa	7789	7902	7939	8001	8108	8214	8311
Wijewo	3798	3809	3806	3813	3836	3863	3858
Włoszakowice	9324	9411	9506	9581	9669	9754	9826
Wolsztyn	30400	30526	30528	30496	30539	30517	30448
Suma	133625	134421	134792	135244	135993	136489	136753

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Demograficzny obraz danego obszaru to nie tylko liczba ludności wynikająca z ich narodzin i zgonów, ale także z migracji tejże ludności w obrębie regionu (migracja wewnętrzna), jak również wyjazdów z i do kraju, tzn. migracji zewnętrznej. Tutaj średni bilans dla gmin wychodzi dodatni o 119%. Najwięcej osób przybyło w gminie Lipno- 155.

Tabela 2. Saldo migracji w ruch wewnętrznym i zewnętrznym

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	0	1059	1143	1282	1460	1757	2000
Bojanowo	0	-35	-73	-42	-13	-26	-43
Krzemieniewo	0	-39	-55	-14	-59	-53	-75
Lipno	0	113	137	152	225	211	268
Osieczna	0	36	40	35	53	35	56
Poniec	0	-49	-55	-29	-24	-8	-26
Przemęt	0	-8	-30	-14	-20	-41	5
Rydzyzna	0	159	141	137	139	213	218

Śmigiel	0	-48	-49	-91	-66	-61	-75
Święciechowa	0	72	41	73	82	83	106
Wijewo	0	-17	-1	-1	3	-2	-17
Włoszakowice	0	49	27	63	50	60	72
Wolsztyn	0	-14	3	-106	-37	-68	-9
Średnia dla gmin LGD	0	18,3	10,5	13,6	27,8	28,6	40,0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Średnio 60% ludności obszaru WLGD Kraina Lasów i Jezior jest w wieku produkcyjnym. Liczba ta jest niższa o 4%, w porównaniu z 2015 roku. Gmina Lipno ma najwyższy odsetek osób w wieku produkcyjnym (61,9%), gmina Wolsztyn najniższy (58,4%). Wszystkie gminy notują spadek udziału liczby ludności w wieku produkcyjnym.

Tabela 3. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	62,6	62	61,3	60,7	60,1	59,7	59,3
Bojanowo	62,2	61,9	61	60,7	60,6	60,6	60,4
Krzemieniewo	63,2	62,7	61,9	61,3	60,3	59,8	59,4
Lipno	63	62,9	62,3	62,5	62,2	61,9	61,9
Osieczna	63,1	62,9	62,2	61,9	61,7	61	60,9
Poniec	63,2	62,8	62,2	61,3	60,6	60	60
Przemęt	62,7	62,3	61,7	61	60,7	60,3	60,1
Rydzyzna	62,8	62,3	61,5	61	60,3	59,8	59,7
Śmigiel	62,3	61,9	61,4	60,8	60,4	60	59,9
Święciechowa	64,1	63,7	63,2	62,5	62	61,4	61,4
Wijewo	62,2	62,2	62,5	62,4	62,4	62	61,8
Włoszakowice	62,3	61,7	61,3	61	60,6	60,6	60,4
Wolsztyn	62,4	61,7	61,1	60,5	59,7	59,1	58,4
Średnia dla gmin LGD	62,8	62,4	61,9	61,4	61,0	60,5	60,4

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Od roku 2015 we wszystkich gminach na terenie należącym do WLGD wzrosła liczba osób w wieku senioralnym. Jest to wzrost średnio dla gmin o 6%. Najszybsze tempo starzenia ludności odnotowano w gminie Krzemieniewo, wzrost o 28% od roku 2015. Najwolniej starzeje się gmina Lipno, wzrost ludności powyżej 65 roku życia o 11%.

Tabela 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	14,6	15,2	15,7	16,3	16,8	17,3	17,7
Bojanowo	14,6	15	15,7	16,2	16,6	17	17,3

Krzemieniewo	13,1	13,5	14,1	14,7	15,5	16,2	16,8
Lipno	10	10,4	10,7	10,8	11	11,2	11,1
Osieczna	14	14,5	14,9	15,2	15,4	15,9	16
Poniec	14,2	14,6	15	15,5	16	16,3	16,4
Przemęt	12,6	13,3	13,7	14,2	14,6	15	15,1
Rydzyzna	12,2	12,4	13	13,5	13,6	13,9	14,2
Śmigiel	13,6	14	14,5	15	15,5	16	16,2
Święciechowa	12	12,1	12,5	13,1	13,5	13,7	13,8
Wijewo	11,8	12,1	12,5	12,5	12,5	12,6	12,6

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Na terenie gmin należących do Wielkopolskiej Lokalnej Grupy Działania Kraina Lasów i Jezior w latach 2015- 2021 znacząco zmniejszyła się liczba osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej, średnio dla gmin o 56%. W roku 2021 w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, z takiej pomocy korzystało średnio 315 osób w każdej gminie.

Tabela 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	635	573	514	463	430	389	b.d.
Bojanowo	1058	920	876	792	732	695	b.d.
Krzemieniewo	418	378	334	342	321	273	b.d.
Lipno	581	501	443	343	305	255	b.d.
Osieczna	354	305	274	239	272	179	b.d.
Poniec	661	586	394	402	323	295	b.d.
Przemęt	522	389	303	256	220	141	b.d.
Rydzyzna	345	349	323	238	195	182	b.d.
Śmigiel	709	550	548	496	421	378	b.d.
Święciechowa	511	479	388	358	376	309	b.d.
Wijewo	932	818	756	607	572	457	b.d.
Włoszakowice	411	367	400	364	373	330	b.d.
Wolsztyn	437	370	324	303	317	292	b.d.
Średnia dla gmin LGD	578,3	501,0	446,9	395,0	368,9	315,5	b.d.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Wszystkie gminy należące do WLGD notują wzrost podmiotów gospodarki narodowej na swoim terenie. Od roku 2015 liczba ta wzrosła w gminach średnio o 20%, i w roku 2021 było ich średnio 1404 w każdej gminie. Najwięcej od roku 2015 przybyło ich w gminie Wolsztyn- 533 podmioty.

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	409865	414798	422094	429658	446215	461225	477444
Bojanowo	568	574	650	667	691	718	744
Krzemieniewo	625	628	625	637	650	663	683
Lipno	874	924	966	1020	1108	1208	1276
Osieczna	864	899	917	944	1008	1070	1124
Poniec	635	635	643	682	723	756	769
Przemęt	1530	1545	1564	1618	1648	1674	1713
Rydzyna	939	972	1009	1061	1092	1134	1200
Śmigiel	1825	1840	1857	1898	1919	1971	2046
Święciechowa	825	821	866	890	960	1041	1106
Wijewo	385	391	402	416	439	451	461
Włoszakowice	1200	1215	1241	1256	1305	1355	1403
Wolsztyn	3794	3855	3897	3961	4062	4218	4327
Średnia dla gmin LGD	1172,0	1191,6	1219,8	1254,2	1300,4	1354,9	1404,3

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Również w przypadku liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON, wszystkie gminy notują wzrost liczby tych podmiotów na swoim terenie, średnio o 18% od roku 2015. W roku 2021 podmiotów wpisanych do rejestru REGON było średnio w każdej gminie było ich 1191, a najwięcej przybyło ich w gminie Święciechowa- 272.

Tabela 7. Podmioty wpisane do REGON na 10 tys. ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	1179	1191	1210	1230	1275	1319	1368
Bojanowo	643	648	740	763	791	824	863
Krzemieniewo	744	748	748	765	783	801	835
Lipno	1159	1198	1221	1256	1322	1395	1427
Osieczna	954	988	1004	1026	1087	1149	1205
Poniec	809	813	828	881	935	980	1004
Przemęt	1092	1098	1111	1146	1163	1183	1209
Rydzyna	1061	1072	1093	1124	1133	1153	1195
Śmigiel	1027	1036	1046	1075	1090	1127	1179
Święciechowa	1059	1039	1091	1112	1184	1267	1331
Wijewo	1014	1027	1056	1091	1144	1167	1195
Włoszakowice	1287	1291	1305	1311	1350	1389	1428
Wolsztyn	1248	1263	1277	1299	1330	1382	1421
Średnia dla gmin LGD	1008,1	1018,4	1043,3	1070,8	1109,3	1151,4	1191,0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

O tym, czy dany region rozwija się dobrze, świadczy również liczba nowo zarejestrowanych podmiotów. Średnio dla gmin jest to wzrost o 5% w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym. Najwięcej przybyło ich w gminach Lipno i Osieczna, po 38, a ubyło w gminie Przemęt- 37 podmiotów.

Tabela 8. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	164	156	163	183	176	155	171
Bojanowo	80	95	196	140	157	121	115
Krzemieniewo	141	108	102	129	110	85	109
Lipno	153	184	172	193	201	226	191
Osieczna	133	145	134	172	180	157	171
Poniec	125	108	159	156	156	153	122
Przemęt	147	125	153	154	124	108	110
Rydzyzna	167	156	160	200	187	150	167
Śmigiel	139	119	145	157	148	133	164
Święciechowa	180	125	177	162	203	194	216
Wijewo	131	143	139	151	196	121	113
Włoszakowice	148	129	158	154	148	135	145
Wolsztyn	145	133	136	161	150	153	156
Średnia dla gmin LGD	140,8	130,8	152,6	160,8	163,3	144,7	148,3

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Organizacje pozarządowe wchodzą w skład kapitału społecznego na danym terenie i od roku 2015 na terenie WLGD Kraina Lasów i Jezior był on sukcesywnie rozwijany- wzrost ilości organizacji o 10%. W 2021 roku na terenie gmin działało średnio 35 organizacji na 10 tys. mieszkańców. Najwięcej organizacji przybyło w gminie Święciechowa- 9, a ubyło w gminach Lipno i Osieczna po 5 organizacji.

Tabela 9. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	36	38	40	39	40	41	42
Bojanowo	28	30	34	34	34	34	35
Krzemieniewo	32	35	35	36	39	36	37
Lipno	32	31	33	32	30	28	27
Osieczna	35	34	32	28	29	29	30
Poniec	39	41	44	43	43	43	44
Przemęt	35	36	38	38	37	37	37
Rydzyzna	32	31	30	32	35	36	38
Śmigiel	26	27	28	29	30	31	31
Święciechowa	32	33	35	35	42	40	41
Wijewo	29	37	37	37	36	36	34

Włoszakowice	38	37	39	40	39	40	40
Wolsztyn	32	35	36	35	35	36	36
Średnia dla gmin LGD	32,5	33,9	35,1	34,9	35,8	35,5	35,8

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Na przestrzeni ostatnich lat znacząco zmniejszyła się liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne. W latach 2015- 2021 średnio dla gmin z obszaru WLGD jest to spadek o 51%, na poziomie całego województwa o 47%. Najbardziej dynamicznym tempem spadku osób bez pracy charakteryzuje się gmina Rydzyna, gdzie od roku 2015 liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne spadła o 62%.

Tabela 10. Bezrobotni zarejestrowani ogółem

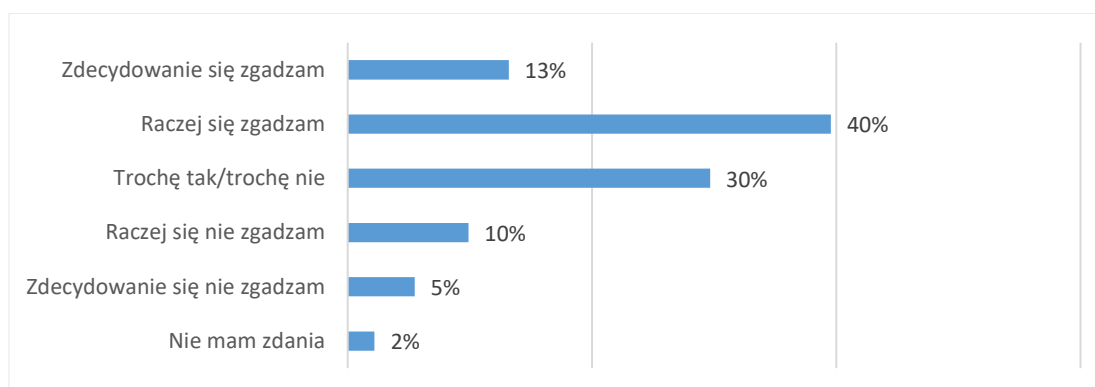
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	93311	77697	58857	50867	46313	60958	49850
Bojanowo	380	298	238	188	169	200	150
Krzemieniewo	175	146	115	115	107	105	80
Lipno	159	141	114	107	106	116	82
Osieczna	183	155	113	104	97	114	77
Poniec	230	245	192	167	173	204	176
Przemęt	258	169	127	93	95	158	124
Rydzyna	206	160	115	109	102	127	79
Śmigiel	387	302	218	177	175	207	162
Święciechowa	161	148	129	103	94	123	70
Wijewo	76	78	48	44	38	44	34
Włoszakowice	166	138	102	111	77	103	77
Wolsztyn	595	390	269	235	270	405	347
Średnia dla gmin LGD	248,0	197,5	148,3	129,4	125,3	158,8	121,5

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

5.2. Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju

Mieszkańcy terenów należących do Wielkopolskiej Lokalnej Grupy Działania Kraina Lasów i Jezior mają różne zdania na temat swojej gminy jako dobrego miejsca do życia, realizacji swoich podstawowych potrzeb. Jedna trzecia mieszkańców nie ma wyrobionego zdania na ten temat, ponad połowa ankietowanych (53%) uważa, że raczej lub też zdecydowanie jest to dobre miejsce do życia, a co dziesiąty ma odmienne zdanie.

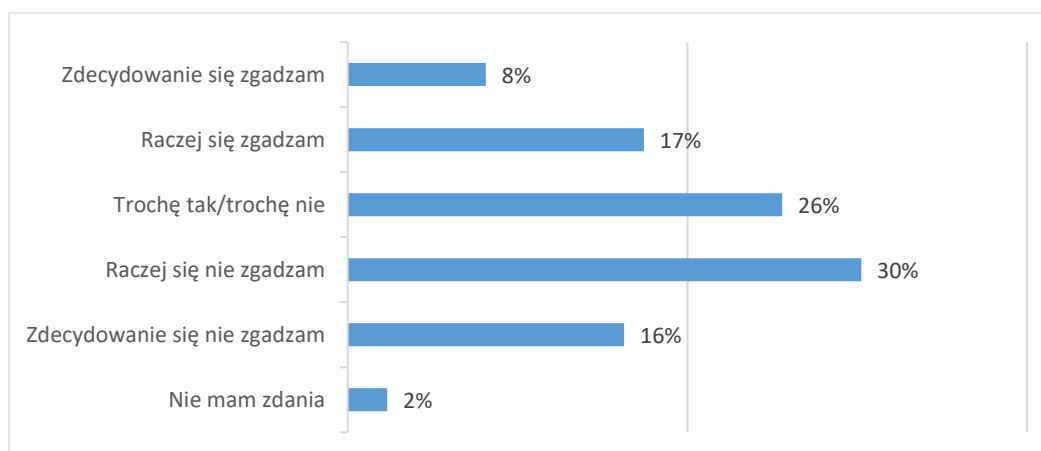
Wykres 1. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Źródło: badania własne

Również widoczny jest podział wśród badanych, czy w ich gminie warunki do życia się poprawiły od 2016 roku. Duża grupa badanych uważa, że w ostatnich latach warunki te nie uległy poprawie. Nieco mniejsza grupa jest innego zdania i uważa, że warunki te w ostatnich latach wcale się poprawiły (25%).

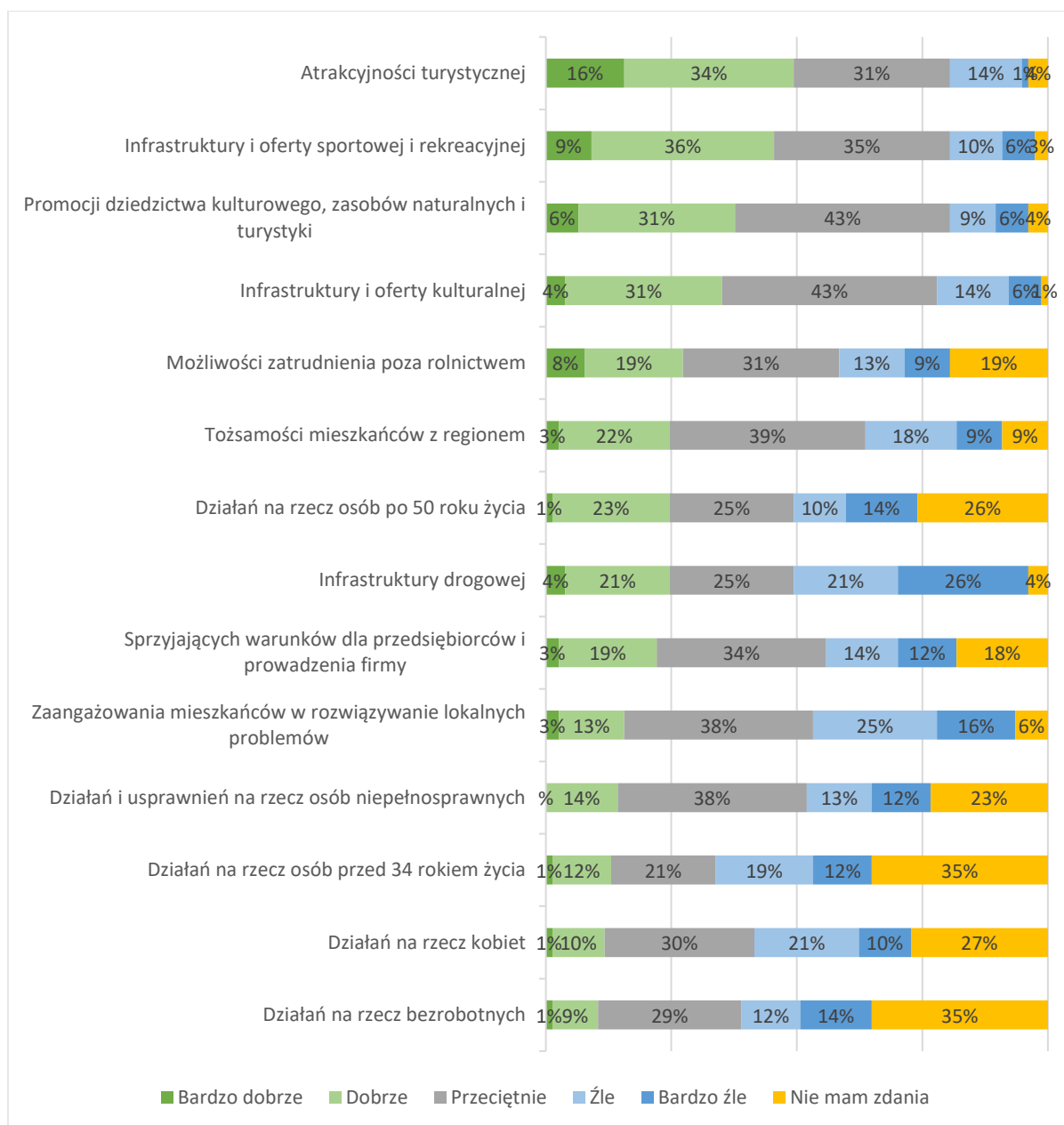
Wykres 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Źródło: badania własne

Najwięcej pozytywnych ocen od mieszkańców dostały działania gmin w obszarze atrakcyjności turystycznej i infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Najmniej pozytywnych głosów oddanych zostało na działania na rzecz osób bezrobotnych, młodych przed 34 rokiem życia, ale też działania na rzecz kobiet, czy osób niepełnosprawnych. Najbardziej negatywnie zostały gminy ocenione w obszarach infrastruktury drogowej i zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów.

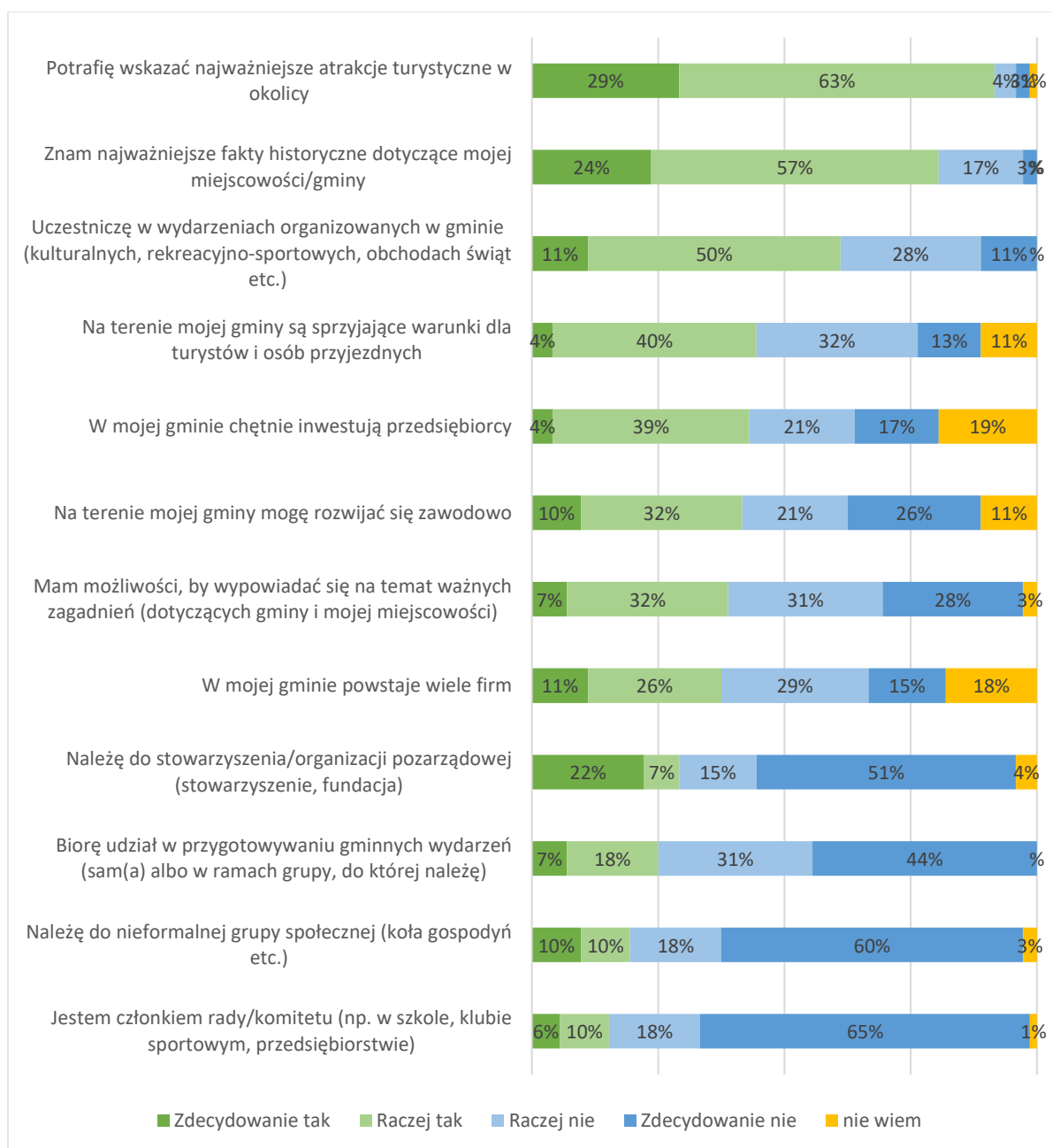
Wykres 3. Ocena gminy na wymiarach

Źródło: badania własne

Osoby, które wzięły udział w badaniu, poproszone zostały również o ustosunkowanie się do twierdzeń dotyczących ich funkcjonowania w życiu codziennym gminy. Większość deklaruje, że potrafią wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy (92%), znają najważniejsze fakty historyczne swojej miejscowości (81%). Badani wskazali również, że niechętnie angażują się społecznie, są członkami organizacji, kół gospodyń wiejskich itp. Te obszary dostały też najwięcej negatywnych odpowiedzi.

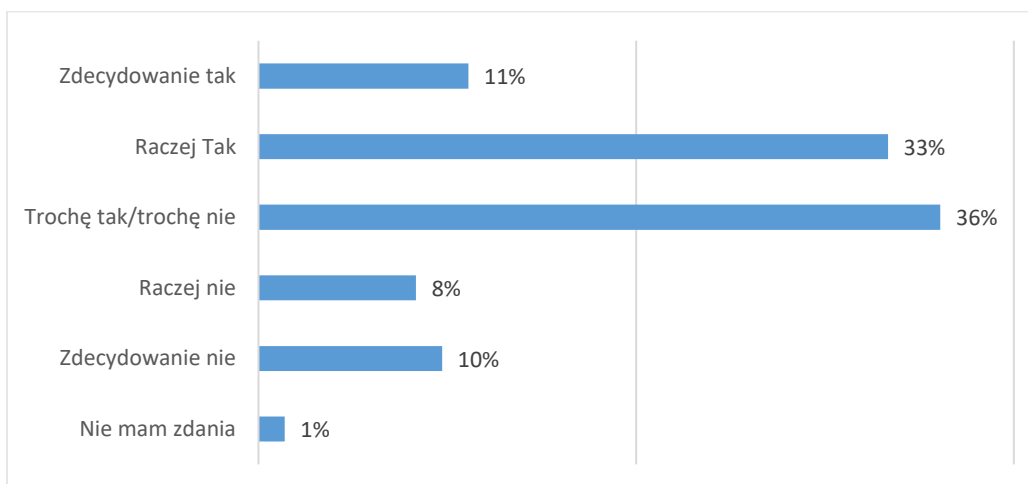
Wykres 4. Opinie na temat zaangażowania w funkcjonowania gminy

Źródło: badania własne

Duża grupa mieszkańców gmin wchodzących w skład WLGD Kraina Lasów i Jezior jest zadowolonych z warunków życia w swojej gminie. Tak odpowiedziało 44% badanych. Innego zdania jest 18% ankietowanych i też duża grupa, bo 36% mieszkańców nie potrafiła się jednoznacznie określić.

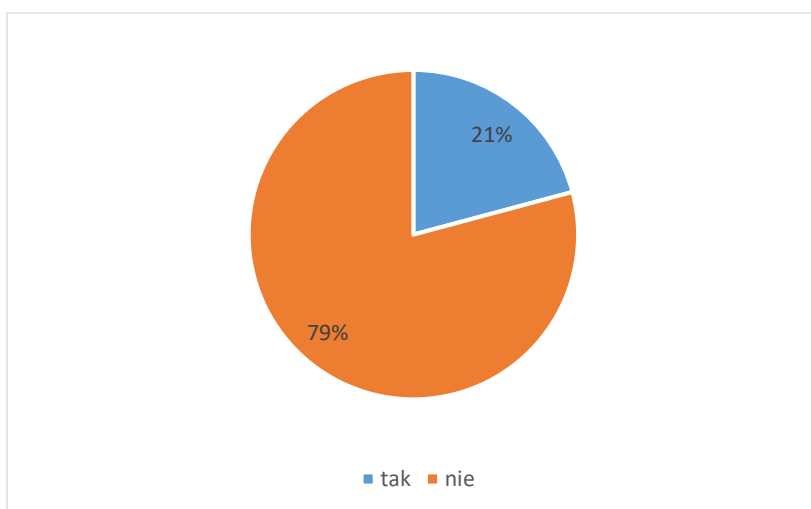
Wykres 5. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Źródło: badania własne

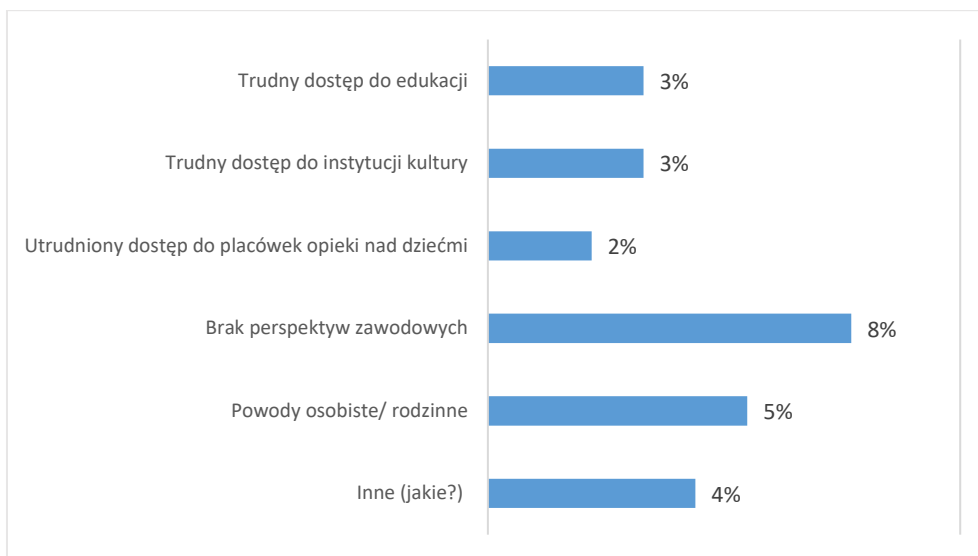
Mieszkańcy gmin wchodzących w skład WLGD zapytani, czy rozważają zmianę miejsca swojego zamieszkania w 79% odpowiedzieli, że nie zamierzają tego robić. Rozważa taką zmianę 21% ankietowanych i jako najważniejsze powody podają brak perspektyw zawodowych i powody osobiste.

Wykres 6. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Źródło: badania własne

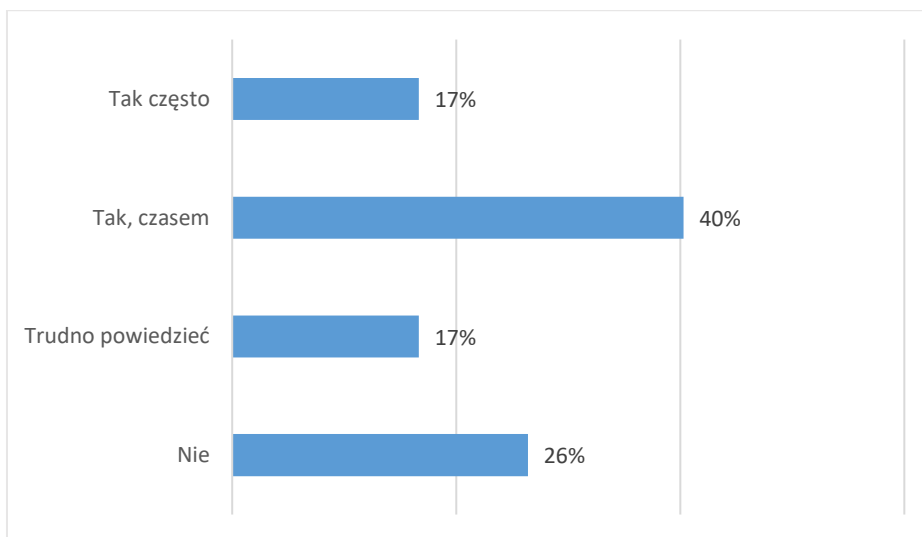
Wykres 7. Powody zmiany miejsca zamieszkania

Źródło: badania własne

Mieszkańcy gmin deklarują również, że oczywiście czasami lub też często w większości korzystali osobiście z infrastruktury obiektów finansowanych ze środków unijnych. Tak odpowiadało 57% ankietowanych. Brak zainteresowania taką formą aktywności zadeklarowało 26% badanych, a 17% ankietowanych nie potrafiło odpowiedzieć.

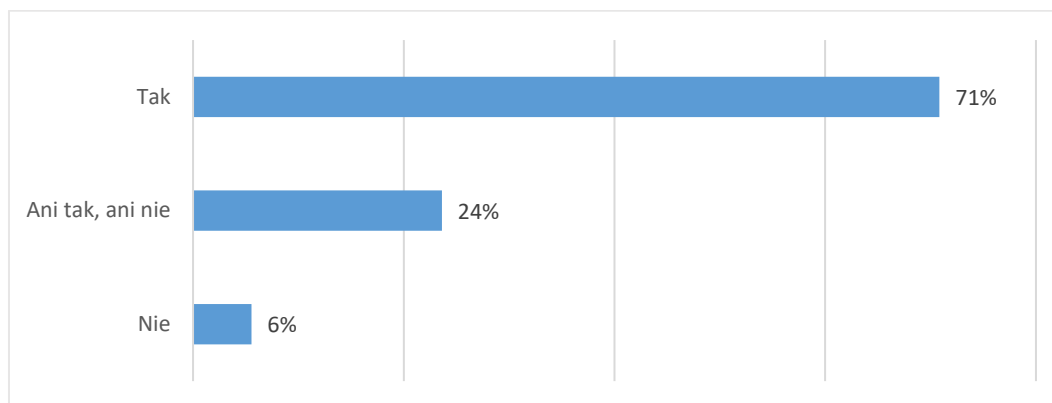
Wykres 8. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, poczynszy od 2016 r.?

Źródło: badania własne

Wśród mieszkańców gmin należących do WLGD jest duże zainteresowanie projektami związanymi z poprawą infrastruktury. Tak odpowiadało 71% z nich. Innego zdania było 6% mieszkańców, a jedna czwarta ankietowanych nie potrafiła się jednoznacznie określić.

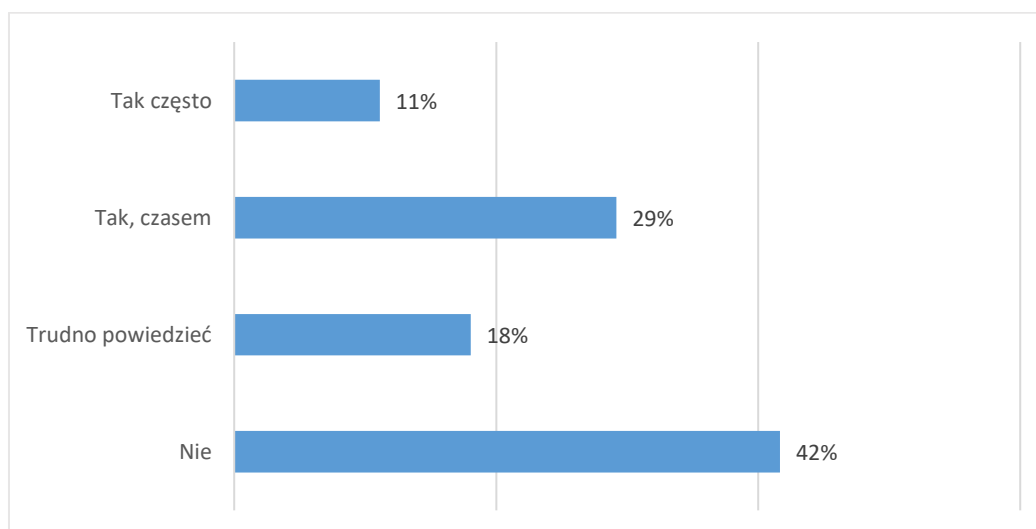
Wykres 9. *Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?*

Źródło: badania własne

Duża grupa ankietowanych często lub też czasami korzystała z projektów finansowanych ze środków unijnych, takich jak festyny, szkolenia, spotkania. Tak opowiedziało się 40% mieszkańców. Podobna ilość mieszkańców (42%) odpowiedziała, że nie korzystali z takich projektów, a 18% z badanych nie potrafiło się określić jednoznacznie.

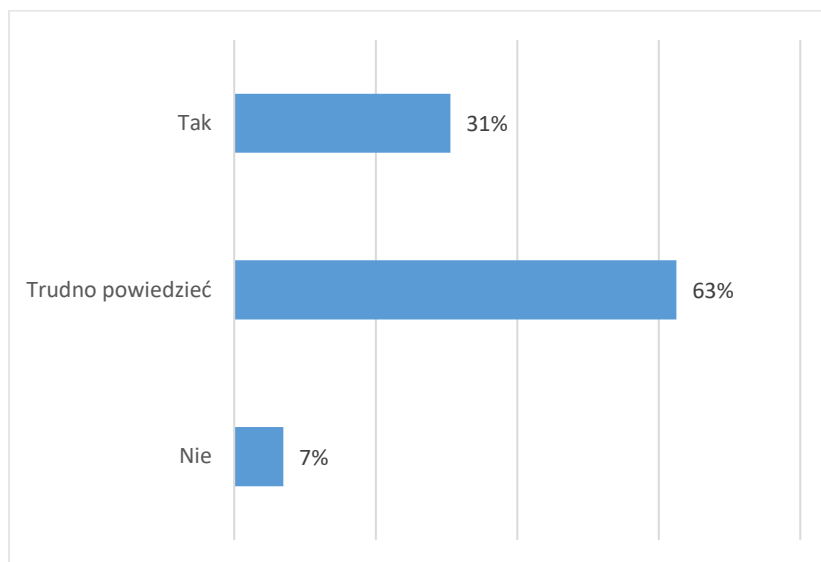
Wykres 10. *Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?*

Źródło: badania własne

Co trzeci ankietowany mieszkaniec uważa, że projekty takie jak szkolenia, spotkania, festyny cieszą się zainteresowaniem wśród lokalnej społeczności. Innego zdania jest 7% badanych i aż 63% nie potrafiło się jednoznacznie określić.

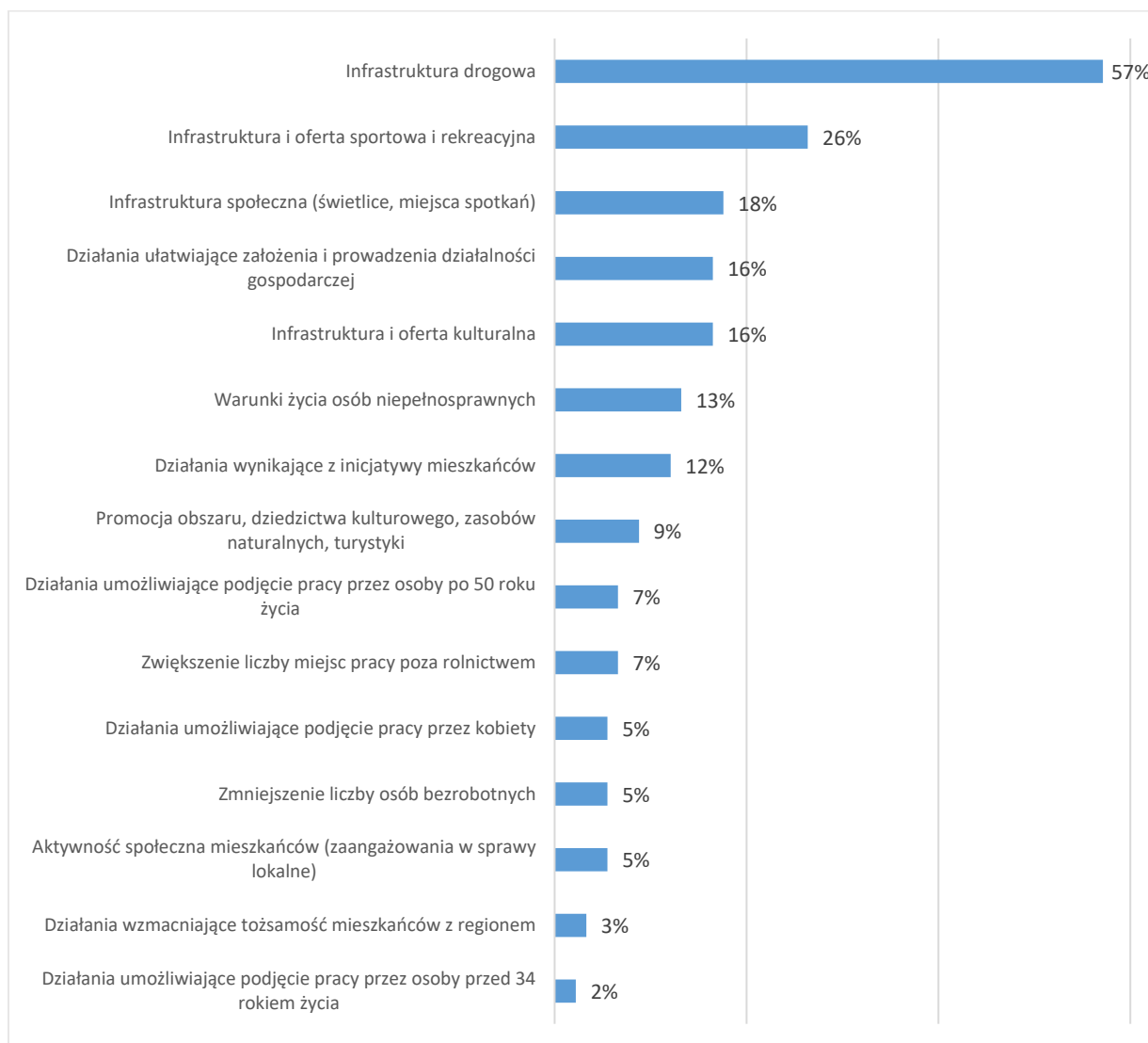
Wykres 11. *Czy Pan/i zdaniem szkolenia, spotkania, festyny cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?*

Źródło: badania własne

Gdyby mieszkańcy gmin należących do WLGD mieli możliwość podziału dodatkowych środków finansowych w swojej gminie, większość z nich dofinansowałaby infrastrukturę drogową (57%), czy infrastrukturę i ofertę sportową i rekreacyjną (26%). W mniejszym stopniu wsparliby działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem, czy umożliwiające podjęcie pracy przez osoby przed 34 rokiem życia.

Wykres 12. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?

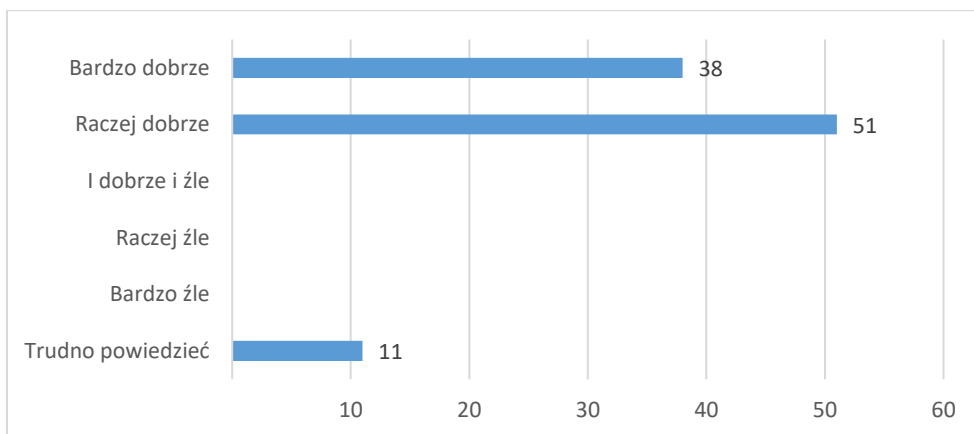
Źródło: badania własne

5.3. Funkcjonowanie LGD

Ocena pracy biura

Funkcjonowanie Wielkopolskiej Lokalnej Grupy Działania bardzo dobrze lub też dobrze ocenia 89% mieszkańców gmin. Co dziesiąty mieszkaniec nie miał zdania na ten temat i w tym przypadku nie było głosów negatywnych.

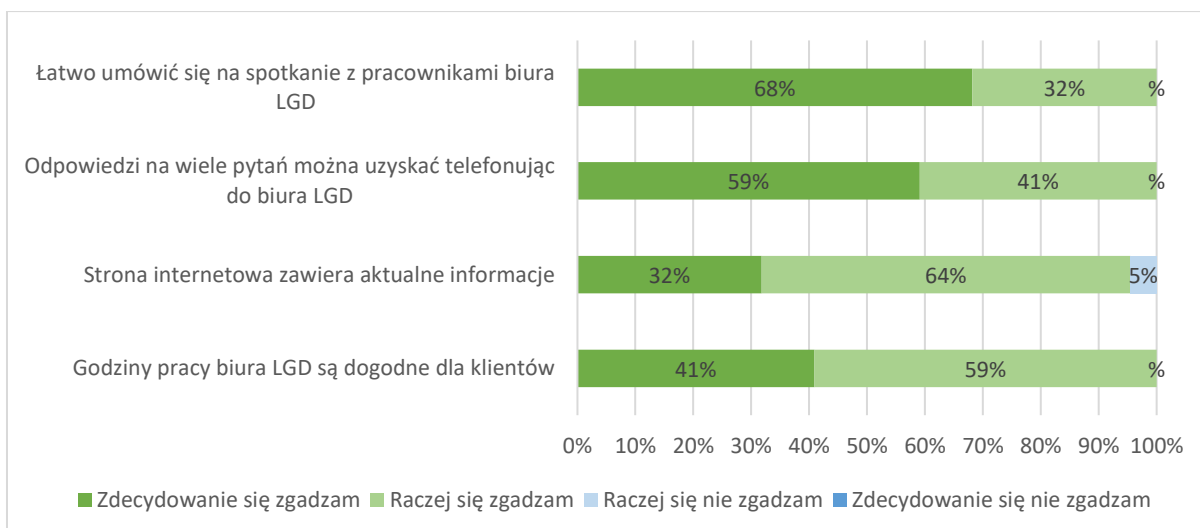
Wykres 13. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania?

Źródło: badania własne

Funkcjonowanie Biura LGD ankietowani również w większości oceniają bardzo dobrze.. Najbardziej cenią możliwość uzyskania odpowiedzi na wiele pytań drogą telefoniczną, braku problemów w umówieniu się na spotkanie z pracownikiem biura, czy bardzo dogodnych dla mieszkańców godzin funkcjonowania biura LGD. Zawartość strony internetowej została oceniona nie najlepiej przez 5% badanych.

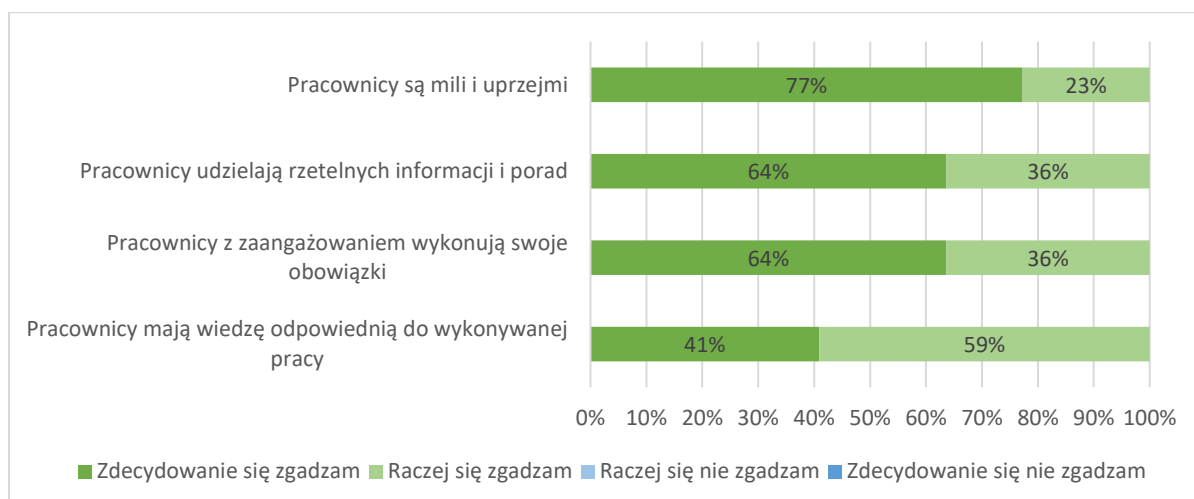
Wykres 14. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Źródło: badania własne

Równocześnie ankietowani postrzegają pracowników Biura jako osoby miłe i uprzejme, mające odpowiednią wiedzę do wykonywanej pracy, które udzielają rzetelnych informacji i z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki. Jednocześnie równo 8% ankietowanych nie zgadza się z każdym z tych zdań.

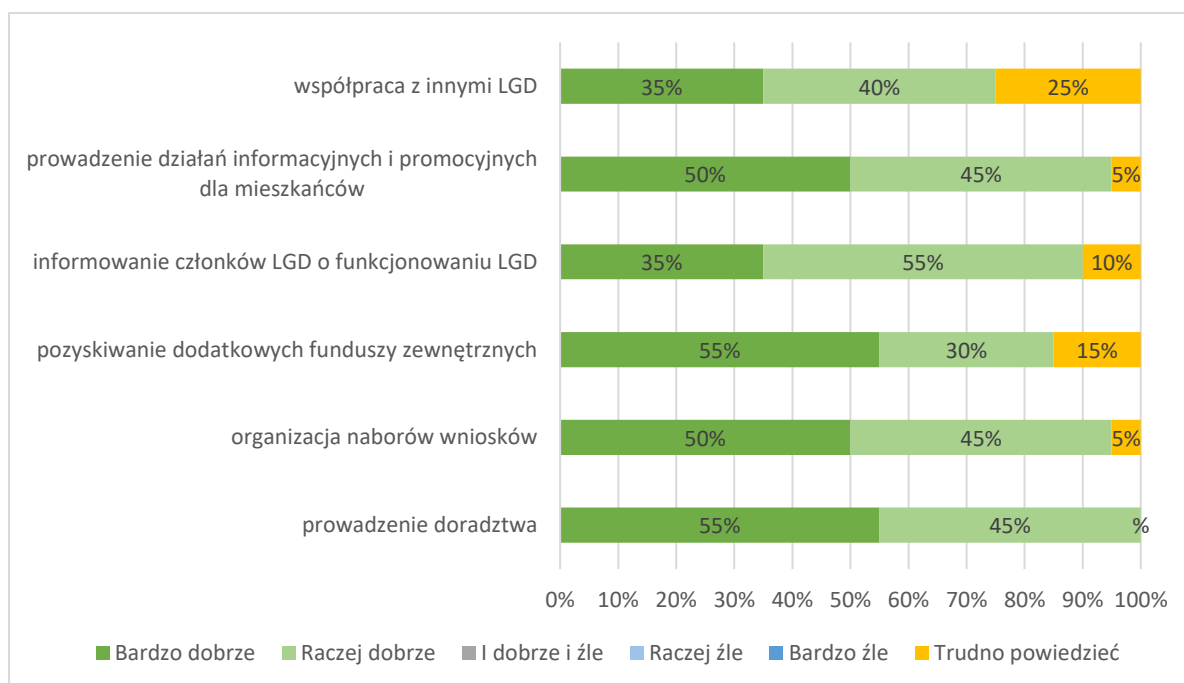
Wykres 15. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Źródło: badania własne

Ocenie mieszkańców zostało poddanych również kilka obszarów w jakich funkcjonuje Biuro WLGD. Wszystkie z tych obszarów uzyskały w większości pozytywną ocenę, a najlepiej Biuro LGD zostało ocenione w obszarze organizacji naborów wniosków, prowadzenia doradztwa, czy prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych dla mieszkańców. Jednej czwartej ankietowanych trudno było odpowiedzieć na pytanie dotyczące współpracy Biura z innymi LGD.

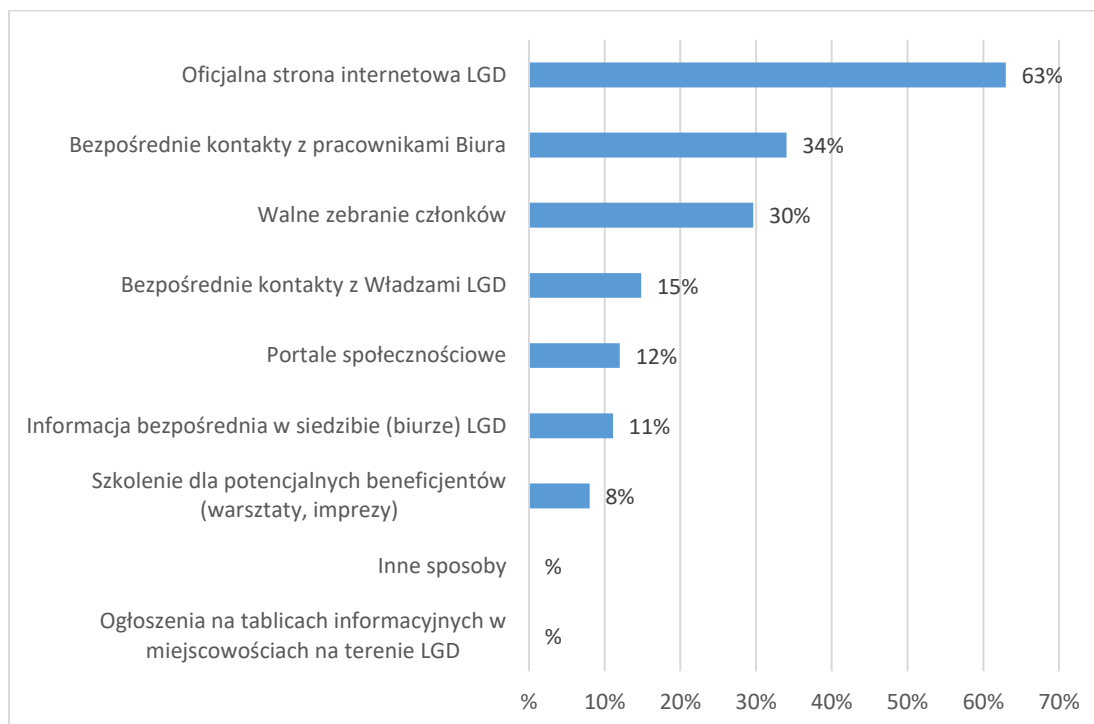
Wykres 16. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach

Źródło: badania własne

O inicjatywach LGD mieszkańcy dowiadują się najczęściej z oficjalnej strony internetowej LGD (63%), bezpośrednich kontaktów z pracownikami Biura (34%) i na walnych zebraniach członków (30%). Najmniej informacji mieszkańcy czerpią ze szkoleń potencjalnych beneficjentów i w siedzibie Biura.

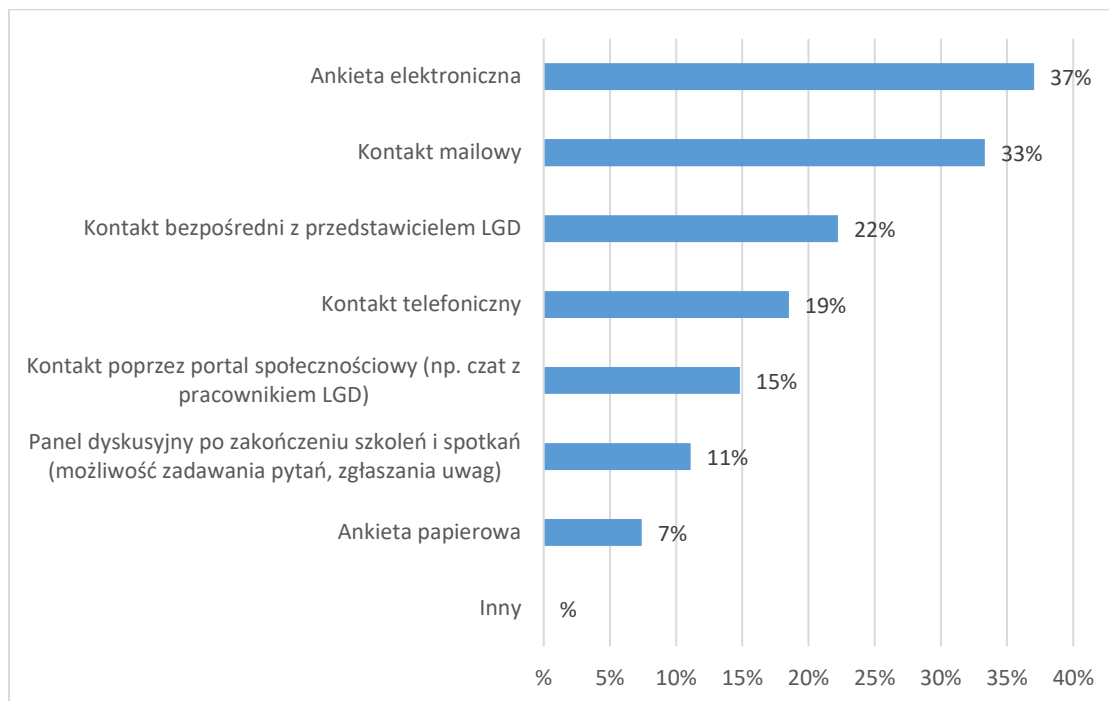
Wykres 17. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?

Źródło: badania własne

Najbardziej popularną ścieżką wśród badanych do przekazywania informacji od społeczeństwa do LGD jest ankieta elektroniczna, kontakt telefoniczny. Najmniejszym powodzeniem cieszy się ankieta papierowa i panel dyskusyjny po zakończeniu szkoleń, spotkań, czy poprzez portal społecznościowy.

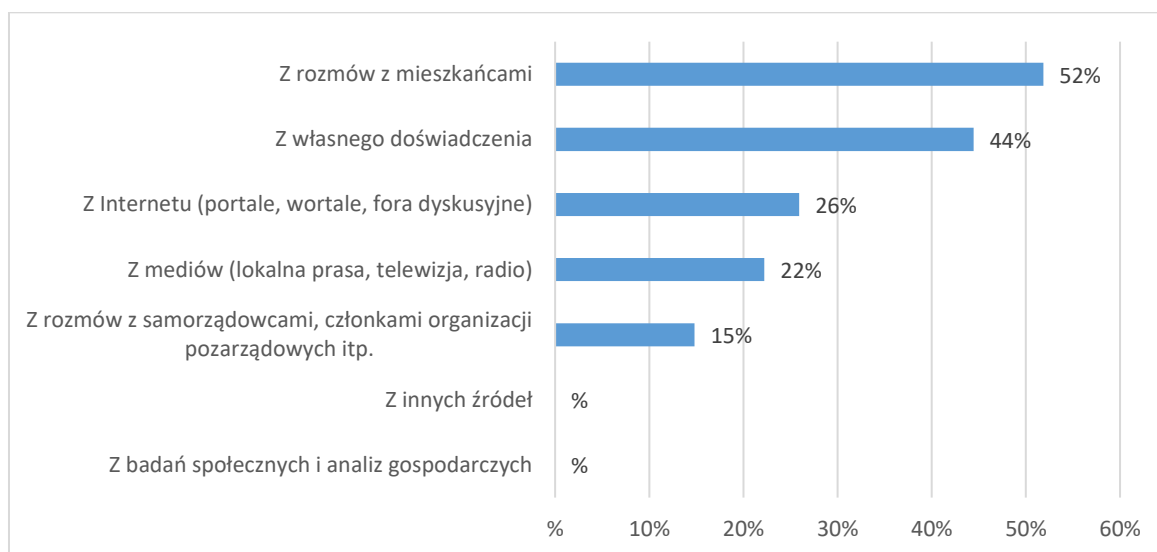
Wykres 18. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?

Źródło: badania własne

O potrzebach lokalnej społeczności mieszkańcy gmin należących do Wielkopolskiej Lokalnej Grupy Działania Kraina Lasów i Jezior najczęściej dowiadują się z rozmów z innymi mieszkańcami (52%), z własnego doświadczenia (44%). Rzadko jako źródło informacji wskazywano na rozmowy z samorządowcami, czy media.

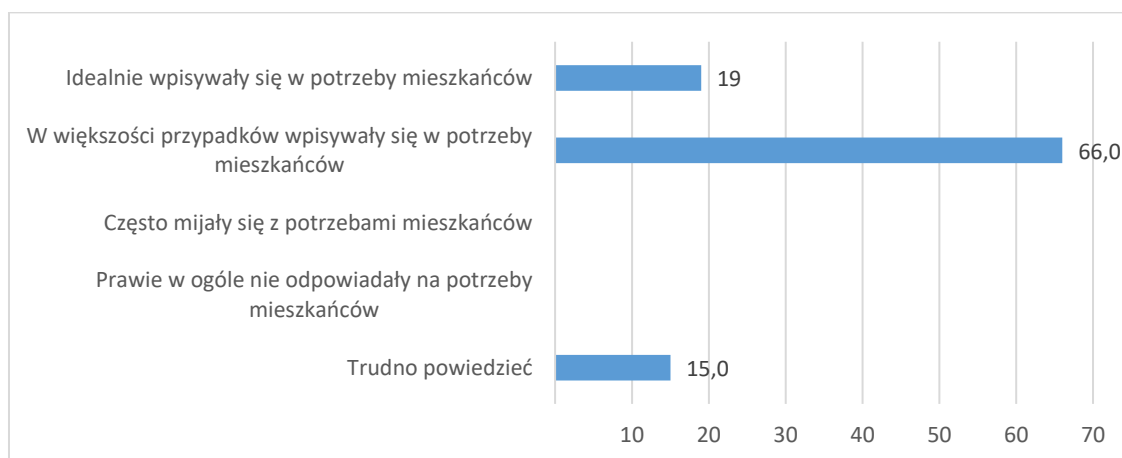
Wykres 19. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?

Źródło: badania własne

Zdaniem 85% respondentów nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców i w większości lub idealnie wpisywały się w ich potrzeby. Nie było tu osób odpowiadających jakoby te nabory wniosków nie odpowiadały na ich potrzeby, jedynie 15% miało problem z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi.

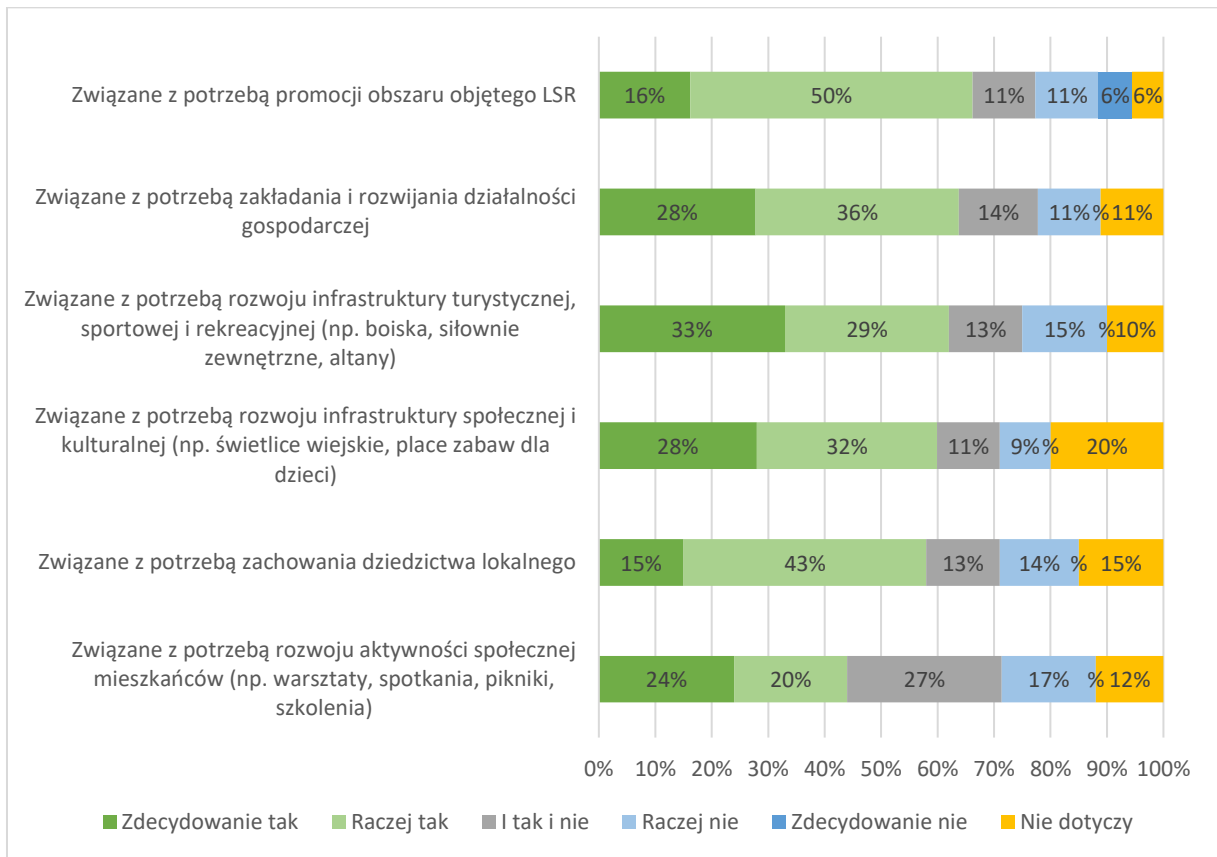
Wykres 20. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Źródło: badania własne

Nabory wniosków, które organizowała LGD najbardziej pomogły w rozwiązaniu problemów związanych z potrzebą promocji obszaru objętego LSR, potrzebą zakładania i rozwijania działalności gospodarczej. Wg badanych najmniej pomogły w obszarze rozwijania aktywności społecznej mieszkańców. Ten obszar dostał też najwięcej negatywnych głosów.

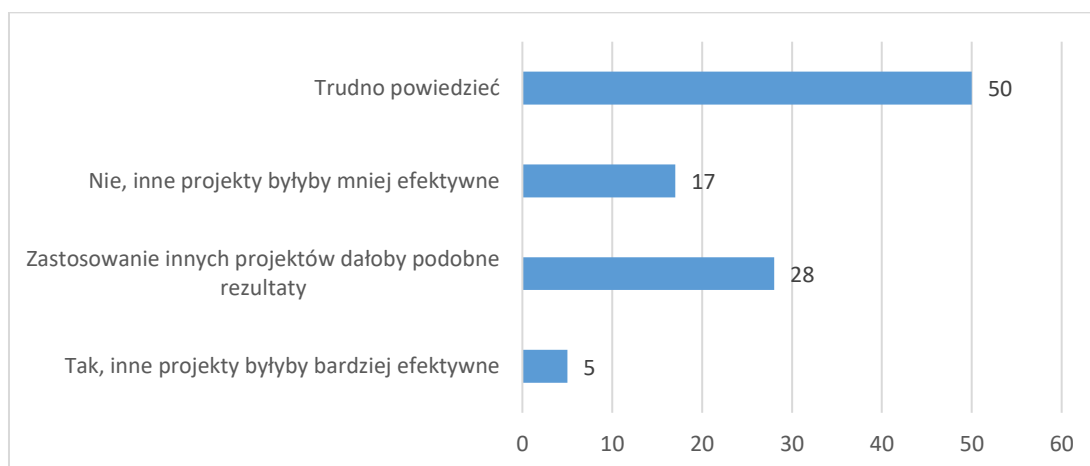
Wykres 21. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z:

Źródło: badania własne

Mieszkańcy gmin nie są jednomyślni w kwestii osiągnięcia podobnych rezultatów przy pomocy innych projektów. O tym, że z pomocą innych projektów można by uzyskać podobne rezultaty odpowiedziało 28% ankietowanych. Wg 17% inne projekty byłyby mniej efektywne. Aż połowa ankietowanych nie potrafiła odpowiedzieć na to pytanie, a 5% uważa, że inne projekty byłyby bardziej efektywne.

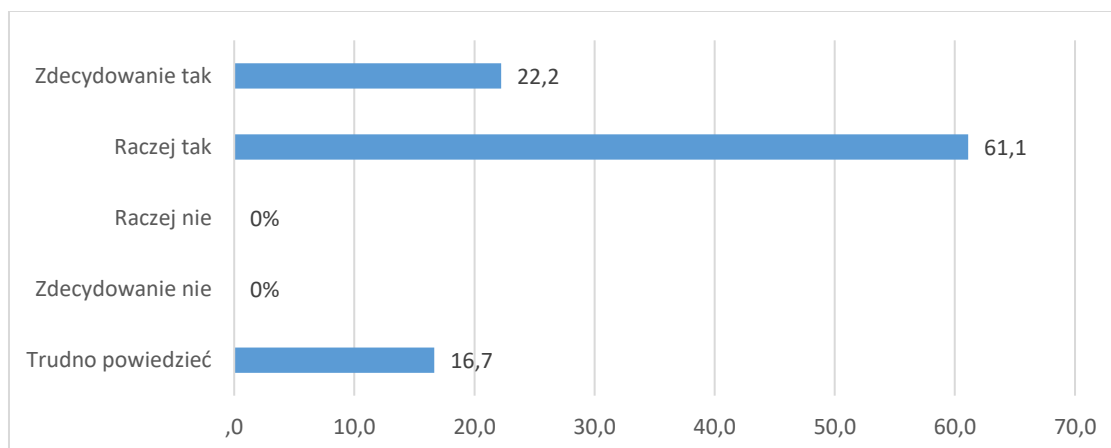
Wykres 22. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Źródło: badania własne

Wśród większości osób badanych panuje zgoda co do sensowności i efektywności wykorzystania środków finansowych podczas wdrażania LSR. Tak odpowiadało 83% mieszkańców obszarów należących do WLGD.

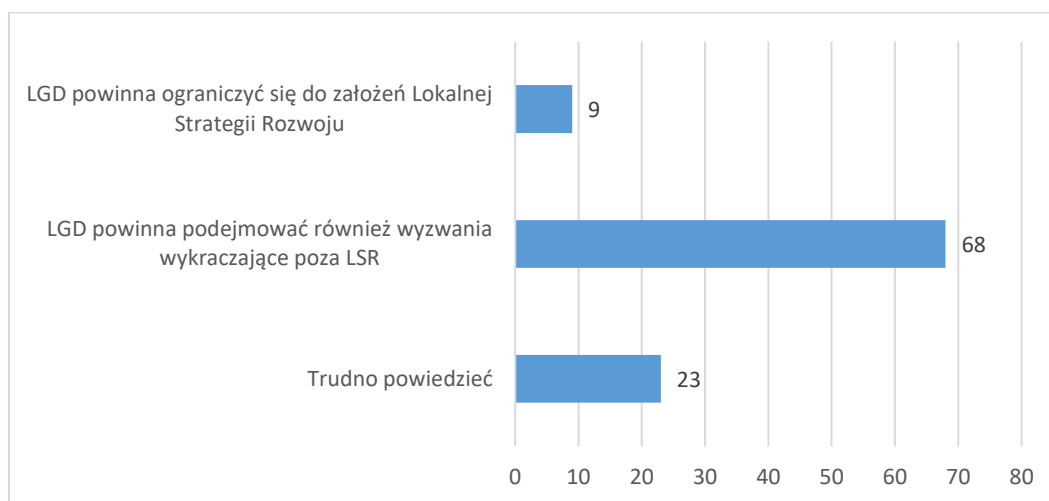
Wykres 23. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Źródło: badania własne

Również większość mieszkańców (68%) terenów należących do WLGD Kraina Lasów i Jezior odpowiedziało, że LGD, powinna podejmować jakieś dodatkowe działania wykraczające poza działania LSR, aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców. Mała grupa osób (10%) uważa, że LGD powinna ograniczyć się do założeń LSR, a 23% mieszkańców nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 24. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

Źródło: badania własne

Doradztwo biura LGD

Stowarzyszenie Wielkopolska Lokalna Grupa Działania Kraina Lasów i Jezior prowadzi kompleksowe doradztwo dla wnioskodawców (stacjonarne – w biurze LGD i niestacjonarne; szkolenia grupowe i doradztwo indywidualne). Jest to element jawności procesu wyboru wniosków. Intensywność oraz tematyka usług doradczych jest na bieżąco modyfikowana w zależności od potrzeb wnioskodawców oraz zakresu oczekiwanego wsparcia. Poziom doradztwa świadczonego przez pracowników Biura LGD podlega ocenie. Bezpośrednio po świadczonej usłudze osoby, którym świadczone jest doradztwo, oceniają sposób przekazywania informacji, pomoc w rozwiązywaniu problemów, efektywność świadczonego doradztwa.

W latach 2016 – 2021 Stowarzyszenie udzieliło usług doradczych 512 podmiotom. Spośród tej liczby 315 osób wypełniło ankietę ewaluacyjną. Wszystkie odpowiedzi wskazują na wysokie zadowolenie ze świadczonych usług.

Tabela 11. Doradztwo

	Suma podmiotów którym świadczone usługi doradcze	Liczba ankiet wypełnionych po uzyskaniu usługi doradczej
2016	113	-
2017	70	67
2018	116	67
2019	83	71
2020	70	58
2021	60	52
suma	512	315

Źródło: dane LGD

Plan komunikacji i plan szkoleń

Od początku działalności Stowarzyszenia jego członkowie, pracownicy i przedstawiciele organów LGD brali udział w licznych szkoleniach i warsztatach podnoszących kwalifikacje oraz poszerzających wiedzę z zakresu programu LEADER. W latach 2016 – 2021 przeprowadzono łącznie 22 szkolenia dotyczące kadr i organów LGD. Stowarzyszenia nie realizowało szkoleń kierowanych zewnątrz do organizacji lub grup społecznych innych niż związanych z naborami.

Celem strategicznym planu komunikacji jest dotarcie do jak największej grupy potencjalnych wnioskodawców i beneficjentów przedsięwzięć LSR ze szczegółowymi, wiarygodnymi i aktualnymi informacjami dotyczącą zakresu, warunków i wysokości możliwego wsparcia finansowego. Cele szczegółowe, to informowanie mieszkańców o stanie realizacji LSR (w tym o stopniu osiągnięcia celów i wskaźników) oraz informowanie potencjalnych wnioskodawców o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia z budżetu LSR. Zakłada się, że intensyfikacja przekazu przełoży się na zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w działalność LGD, a tym samym pozytywnie wpłynie na jakość zgłaszanych operacji i wniosków. Celem działań komunikacyjnych jest ponadto utrwalenie i pogłębienie akceptacji i przychylności mieszkańców obszaru LGD dla realizacji LSR. Do celów szczegółowych należy wsparcie potencjalnych wnioskodawców w doskonaleniu umiejętności przygotowania wniosków i pozyskiwania środków finansowych z UE, informacja o stanie realizacji i ewentualnych zmianach LSR, edukacja grup docelowych włączonych w proces wdrażania LSR, popularyzowanie i promocja efektów realizacji projektów, w szczególności projektów innowacyjnych, prezentacja sukcesów we wdrażaniu LSR. WLGD realizuje działania komunikacyjne w zakresie kampanii informacyjnych i informacyjno-promocyjnych kierowanych do ogółu społeczności lokalnej, w tym potencjalnych beneficjentów. Celem kampanii będzie szeroka informacja i promocja LSR, zaplanowanych przedsięwzięć i kryteriów oceny wniosków oraz promocja efektów wdrażania strategii. W kampaniach zostaną wykorzystane przede wszystkim środki masowego przekazu, spotkania bezpośrednie, różnego typu materiały informacyjne i promocyjne. Kolejnymi działaniami komunikacyjnymi są usługi doradcze dla wnioskodawców (stacjonarne – w biurze LGD i niestacjonarne; szkolenia grupowe i doradztwo indywidualne) i konferencje, które służą promocji efektów realizacji LSR. W ramach działań komunikacyjnych będzie wykorzystywany pełen zakres środków przekazu: strony internetowe, środki masowego przekazu, spotkania, szkolenia, materiały informacyjne i promocyjne drukowane i elektroniczne, ankiety. W procesie komunikacji wyróżnić należy trzy podstawowe grupy docelowe: wnioskodawcy, beneficjenci, ogół mieszkańców.

Najbardziej intensywnym rokiem dla komunikacji był rok 2017. W tym czasie newsletter LGD ukazał się 18 razy, wysłano 12 mailingów, odbyło się 10 spotkań dla beneficjentów i 6 kampanii informacyjnych, w tym artykuły w gazetach. W kolejnych latach zmniejszała się liczba

mailingów, spotkań dla beneficjentów (efekty pandemii) oraz było mniej kampanii informacyjnych. Zwiększała się natomiast liczba wysyłanych newsletterów.

Tabela 12. Realizacja planu komunikacji

	newsletter	mailing	spotkania informacyjno-konsultacyjne	spotkania dla beneficjentów	Kampanie informacyjne, artykuły w gazetach	suma
2017	18	18	0	10	6	52
2018	12	12	2	2	4	32
2019	12	12	1	6	2	33
2020	22	6	0	2	1	31
2021	27	5	1	3	2	38
suma	91	53	4	23	15	

Źródło: dane LGD

Funkcjonowanie organów – Zarząd, Rada, Walne Zebranie Członków

Stowarzyszenie Wielkopolska Lokalna Grupa Działania Kraina Lasów i Jezior liczy 178 członków, w tym 150 to osoby fizyczne, 17 to sektor społeczny i 11 to sektor publiczny.

W latach 2016 – 2021 pięcioosobowy Zarząd spotkał się 39 razy. Odbyło się 7 spotkań Walnego Zgromadzenia Członków. W trakcie spotkań WZC akceptowano roczne sprawozdania finansowe przygotowane przez Zarząd WLGD i decydowano o zmianach w liczbie członków Rady LGD oraz dokonywano zmian w LSR. Dwunastoosobowa Rada LGD spotykała się 18 razy.

Tabela 13. Funkcjonowanie organów

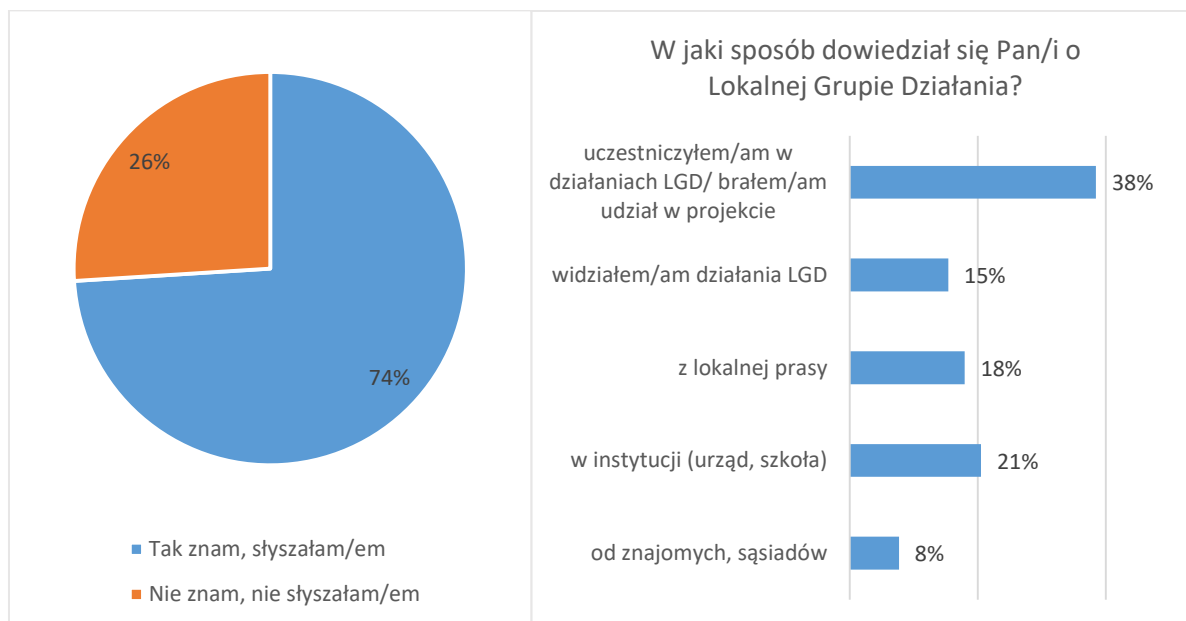
	Posiedzenia Zarządu LGD	Posiedzenia Rady LGD	WZC
2016	11	0	2
2017	7	5	1
2018	4	6	1
2019	6	2	1
2020	7	2	1
2021	4	3	1
suma	39	18	7

Źródło: dane LGD

Rozpoznawalność LGD

Prawie trzy czwarte ankietowanych mieszkańców przyznaje, że zna Wielkopolską Lokalną Grupę Działania Kraina Lasów i Jezior. Najczęściej o WLGD dowiedzieli się uczestnicząc bezpośrednio w działaniach podejmowanych przez Stowarzyszenie. Razem z tymi, którzy działania WLGD tylko obserwowali stanowią oni 53% spośród deklarujących znajomość Stowarzyszenia. Innymi źródłami wiedzy są instytucje takie jak szkoły i urzędy oraz lokalna prasa.

Wykres 25. Czy zna Pan/i Wielkopolską Lokalną Grupę Działania Kraina Lasów i Jezior?

Źródło: badania własne

Inne działania LGD

LGD w ramach aktywizacji zorganizowała kiermasz rzemieślniczy w Osiecznej promujący smaki regionu i produkt regionalny oraz co roku wiosną rajd rowerowy po Krainie Lasów i Jezior w gminie Włoszakowice.

Na rzecz promocji regionu wydano zestaw pocztówek ze zdjęciami regionu, mapę turystyczną, rowerowy przewodnik turystyczny po regionie oraz dystrybuowano gadzety promocyjne.

Stowarzyszenie brało udział w wydarzeniach i działaniach innych instytucji, w tym w Wielkanocnym śniadaniu w Europarlamencie, w trakcie którego zaprezentowano tradycję wielkopolski. Organizatorem wydarzenia był UMWW.

WLGD brała udział w wyjazdach na targi oraz wizyty studyjne. Stowarzyszenie wzięło udział w XI Międzynarodowych Targach Turystyki Wiejskiej i Aktywnej AGROTRAVEL & ACTIVE LIFE, w których prezentowało atrakcje regionu. Odbył się wyjazd studyjny lokalnych liderów do LGD Solna Dolina, celem zapoznania się z realizowanymi projektami. Stowarzyszenie wzięło udział

w wyjeździe studyjnym do województwa kujawsko-pomorskiego, w trakcie którego poznawano projekty realizowane przez LGD województwa kujawsko-pomorskiego.

WLGD realizowała również projekty poza wyznaczonymi przez LSR. W ramach WRPO przeprowadzono szkolenia komputerowe dla mieszkańców „Cyfrowy mieszkaniac – kompleksowy projekt wsparcia nauczania TIK WLGD KLiJ” partner: Polska Izba Młodych Przedsiębiorców.

5.4. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju

Realizacja rzeczowa

W ramach 2 celów ogólnych wyznaczonych w LSR zaplanowano 9 przedsięwzięć z 17 wskaźnikami produktu. Na koniec 2021 tylko 4 wskaźniki produktu miały realizację umowy na poziomie minimum 100%. Pięć wskaźników produktu miało zerową realizację umowy i płatności: *Liczba wydarzeń/impresz oraz Liczba podmiotów, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR w przedsięwzięciu Promocja obszaru Krainy Lasów i Jezior poprzez inne działania (z wyłączeniem organizacji wydarzeń promocyjnych)*. Dodatkowo wszystkie trzy wskaźniki przedsięwzięcia *Ochrona i udostępnienie cennych elementów dziedzictwa lokalnego* miały również zerowy procent realizacji umów i płatności: *Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim, Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego, Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego*.

Tabela 14. Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.

Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Jednostka miary	Stan docelowy	Realizacja (%)	
				Umowy	Płatności
Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury społecznej	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	szt.	45	57,78	42,22
	Długość wybudowanych lub przebudowanych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych	km	7,00	95,37	95,37
	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg	km	0,50	100	78,6
	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów pełniących funkcje kulturalne	szt.	16	37,5	37,5
Utrzymanie lub tworzenie nowych miejsc pracy w ramach rozwoju ogólnodostępnej infrastruktury społecznej	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów pełniących funkcje kulturalne	szt.	5	100	100

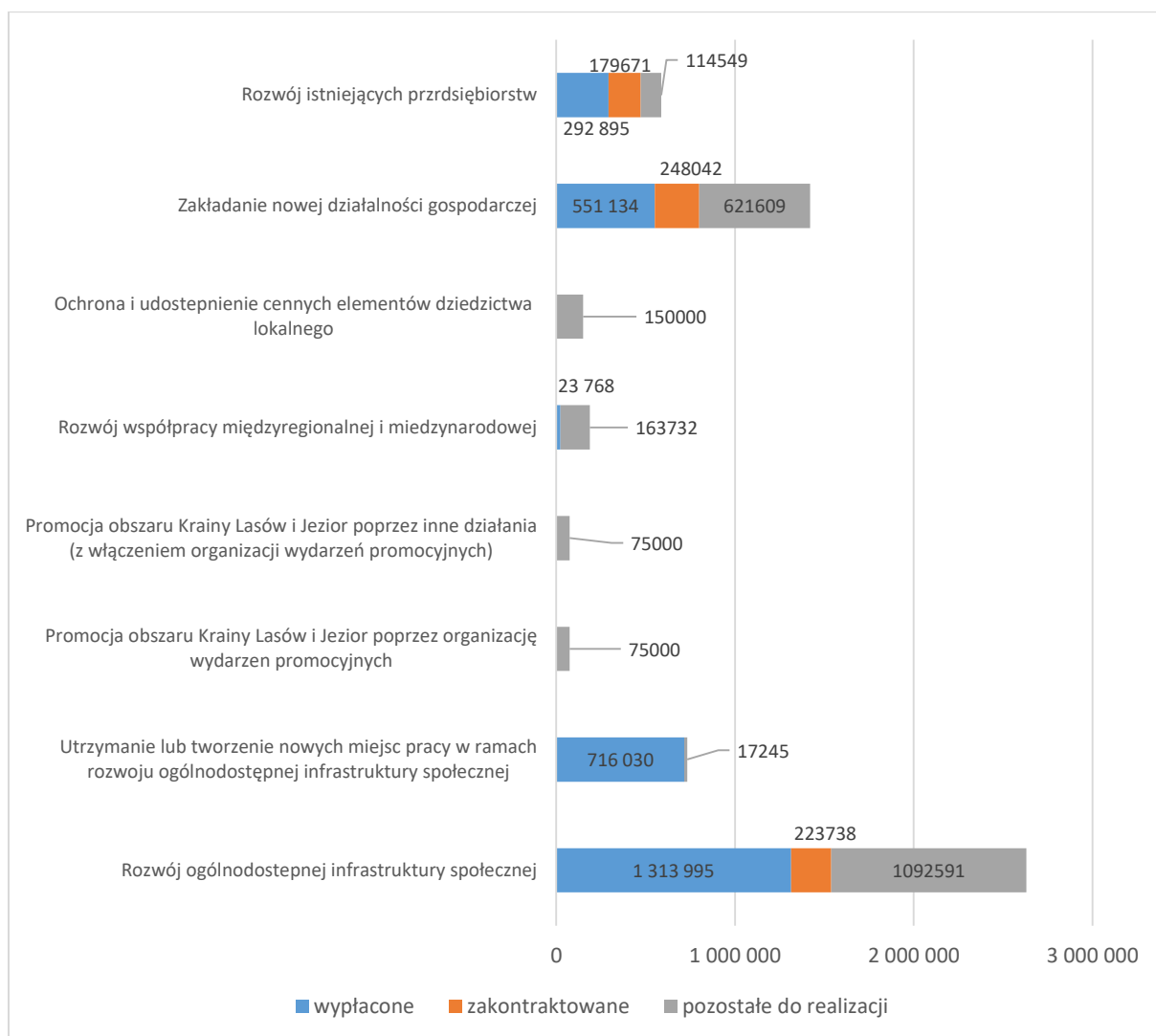
Promocja obszaru Krainy Lasów i Jezior poprzez organizację wydarzeń promocyjnych	Liczba wydarzeń/imprez	szt.	6	0	0
Promocja obszaru Krainy Lasów i Jezior poprzez inne działania (z wyłączeniem organizacji wydarzeń promocyjnych)	Liczba podmiotów, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	szt.	6	0	0
Rozwój współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	szt.	4	25	25
Ochrona i udostępnienie cennych elementów dziedzictwa lokalnego	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim	szt.	5	0	0
	Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	szt.	5	0	0
	Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	szt.	5	0	0
Zakładanie nowej działalności gospodarczej	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzenie nowego przedsiębiorstwa	szt.	113	76,99	33,63
Rozwój istniejących przedsiębiorstw	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	szt.	28	85,71	64,29
Podnoszenie wiedzy i umiejętności mieszkańców	Liczba szkoleń	szt.	20	105	105
	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	os/dzień	200	91,5	91,5
	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	szt.	350	130,57	130,57
	Liczba spotkań/wydarzeń adresowanych do mieszkańców	szt.	6	83,33	83,33

Źródło: dane LGD

Postęp finansowy

Najwięcej środków w EURO wypłacono w ramach przedsięwzięcia *Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury społecznej* (1 314 tys. EUR) i *Utrzymanie lub tworzenie nowych miejsc pracy w ramach rozwoju ogólnodostępnej infrastruktury społecznej* (717 tys. EUR). Najwięcej środków pozostało do realizacji na *Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury społecznej* (1 093 tys. EUR).

Wykres 26. Realizacja finansowa w EURO – stan na 31.12.2021 r.

Źródło: dane LGD

Opis projektów współpracy

WLGD realizowała jeden projekt współpracy, *Triathlon turystyczny – innowacyjnym sposobem promocji obszaru LSR*, wspólnie z LGD Regionu Kozła i LGD KOLD. Projekt prowadziła LGD Regionu Kozła. W ramach projektu zrealizowano cztery zadania: Rajd Rowerowy Włoszakowice – Boszkowo 29.06.2019r., Splyw Kajakowy Kopanica – Zbąszyń 31.08.2019r., Rajd Pieszy Lwówek – Wąsowo 29.09.2019r., Marsz na Orientację Chlastawa – Nądnia 12.10.2019r.

Każda z LGD opracowała i wydała publikacje związane ze specyfiką swojego regionu. I tak Wielkopolska LGD Kraina Lasów i Jezior – dwie publikacje: zestaw pocztówek promujących każdą z gmin swojego regionu oraz przewodnik rowerowy. LGD Regionu Kozła opracowała *Szlak drewnianych kościołów* oraz *Smaki i osobliwości Regionu Kozła*. LGD KOLD wydała

publikację o grach dawno zapomnianych. W trakcie realizacji poszczególnych etapów projektu zorganizowano również różnego rodzaju konkursy.

6. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

Zakończenie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju przypadnie na rok 2023. W raporcie ewaluacyjnym wykorzystano dane za 2021 roku. Z dostępnych danych GUS można wnosić, że uda się zrealizować zaplanowane w LSR wskaźniki.

Według danych GUS za 2021 rok wynika, że liczba ludności obszaru LGD wzrosła w 2021 roku w porównaniu do 2015 o 2,3%. W tym samym czasie ludność całego województwa wielkopolskiego wzrosła o 0,4%. Największy wzrost notują gminy w pobliżu Leszna, gmina Lipno powiększyła liczbę ludności w analizowanym okresie o 19%. Średnie saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zagranicznym na 1000 mieszkańców przyjmuje wartości dodatnie i rośnie na przestrzeni lat 2016 – 2021. Oznacza to, że więcej osób osiedla się w regionie LGD niż z niego wyjeżdża. Średnia wartość wskaźnika za 2021 wyniosła 4,4, tj. przeciętnie w każdej gminie liczba przyjeżdżających jest o 4 osoby większa niż wyjeżdżających.

Na obszarze LGD w 2021 roku było zarejestrowanych 14 292 podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców. Liczba ta jest o 18% większa niż w 2015 roku. W tym samym czasie w województwie wielkopolskim wskaźnik podmiotów obecnych w REGON również wzrósł, ale nieznacznie mniej, o 16%.

CEL OGÓLNY 1	Poprawa jakości życia na obszarze działania Krainy Lasów i Jezior			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego I	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Zmiana salda migracji na 1000 osób	os.	0	1,0	Dane statystyczne GUS

CEL OGÓLNY 2	Wzrost poziomu aktywności mieszkańców Krainy Lasów i Jezior			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego II	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON	szt.	0	200	Dane statystyczne GUS

Ocena wpływu na kapitał społeczny

Budowa kapitału społecznego jest możliwa dzięki wsparciu przez LGD zarówno mieszkańców, jak i organizacje ubiegające się o fundusze na realizację projektów. Stowarzyszenie służy pomocą na każdym etapie współpracy, od bezpłatnej informacji dla mieszkańców obszaru LGD w jaki sposób pozyskiwać fundusze na działalność, poprzez bezpłatne szkolenia (1-2 dniowe

szkolenia przed naborami), doradztwo w pisaniu wniosków, do wdrożenia i rozliczenia projektów. Oprócz współpracy i aktywizowania pojedynczych mieszkańców, wspierane są organizacje non profit – prowadzona jest działalność informacyjno-konsultacyjna i szkoleniowo-doradcza. Należy podkreślić, że Stowarzyszenie nie wspiera tylko samorządów, ale też instytucje podlegające samorządom, które realizują inne projekty (inwestycyjne i miękkie), np. Gminne Ośrodki Kultury.

W LGD zrezygnowano z grantów, składanie i realizacja wniosków odbywa się w trybie konkursowym. Rezygnacja z grantów nie spowodowała zmiany zakresu działań, ani nie wykluczyła żadnych podmiotów z możliwości złożenia wniosku. Zmianie uległ tylko tryb składania wniosków. W opinii LGD zmiany proceduralne z grantów na procedury konkursowe, zmienił się tylko tryb składania wniosków, ułatwiło prowadzenie tych operacji. Wnioski mogą składać jednostki podległe samorządom i organizacje pozarządowe. Nie ma problemów z finansowaniem tych przedsięwzięć, konkursowy tryb procedur umożliwił sprawniejsze procedowanie i realizację wniosków.

O tym czy w przyszłości LGD będzie korzystał z grantów, zadecyduje przyjęta na kolejne lata wielofunduszowa LSR. Na razie jest określony poziom wsparcia i zakres finansowania. Punktem wyjścia do prac nad nowym LSR są konsultacje społeczne, spotkania otwarte, w których mieszkańcy zgłaszają swoje problemy, postulaty i pomysły. Po etapie diagnozy i wyboru zakresu działania, zostaną podjęte decyzje w jaki sposób przyjętą LSR realizować.

Przedsiębiorczość

Przy istniejącym poziomie funduszy, jakimi LGD dysponuje, jej działalność nie ma większego realnego wpływu na rozwój lokalnej przedsiębiorczości. LEADER miał być oddolną inicjatywą, współpracującą z trzema sektorami nad realizacją różnych ważnych inicjatyw czy pomysłów. Stymulacja obszaru w dziedzinie przedsiębiorczości wymaga większych środków finansowych.

Biorąc pod uwagę liczbę wniosków i wielkość funduszy, to w obszarze działania LGD więcej działalności podejmowano niż rozwijano. Pierwotnie w LSR kwoty na podejmowanie i rozwój były na tym samym poziomie. Po otrzymaniu dodatkowych funduszy (z przesunięcia środków i z funduszy za kamienie milowe), ich większa część została przeznaczona na wnioski związane z podejmowaniem działalności, bo było nimi większe zainteresowanie.

Z jednej strony spadek stopy bezrobocia spowodował, że działania nakierowane na tworzenie miejsc pracy są potrzebne w mniejszym stopniu, z drugiej strony negatywny wpływ pandemii na gospodarkę powoduje konieczność większego wsparcia dla utrzymania miejsc pracy.

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

LGD brała udział, inicjowała przedsięwzięcia, wspierała gadżetami imprezy, których celem była promocja obszaru (wydarzenia o charakterze miękkim i twardym).

W ramach prowadzonej działalności wspierane jest także dziedzictwo kulturowe.

Turystyczny potencjał obszaru jest bardzo wysoki, o czym świadczy już sama nazwa LGD – „Kraina Lasów i Jezior”. Na obszarze działania LGD jest wiele miejscowości o charakterze rekreacyjno - letniskowym, znanych nie tylko w Wielkopolsce, ale i całym kraju.

W planach na przyszłe lata są działania wspierające rozwój turystyki, choć na razie szczegóły strategii nie są jeszcze doprecyzowane. Wstępnie jest potrzeba zawężenia działań LSR w ramach wielofunduszowości, ale ogólne cele i kierunek LSR, która była realizowana do tej pory, w najbliższych latach nie ulegną zmianie.

Grupy defaworyzowane

Grupy defaworyzowane opisane w LSR jako osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, do których skierować należy przede wszystkim działania związane z kształtowaniem i promocją postaw przedsiębiorczych, komercjalizacją usług oferty czasu wolnego, a także rozwojem infrastruktury użyteczności publicznej, w tym przede wszystkim: osoby niepełnosprawne, bezrobotni, osoby w wieku 50+, osoby młode (do 30 lat).

Grupy te zostały dobrze określone i w każdej z nich byli beneficjenci funduszy LGD. Osoby z grup defaworyzowanych brały udział w projektach, niektórzy przedsiębiorcy zatrudniali osoby bezrobotne. Kilku bezrobotnych wzięło udział w podejmowaniu działalności, w tym osoby młode poniżej 30 lat.

Innowacyjność

W LSR innowacyjność została zdefiniowana dla 3 obszarów operacji. Dla operacji z zakresu podejmowania oraz rozwoju przedsiębiorczości to wprowadzenie nowego produktu, usługi, procesu, metody marketingowej, modelu organizacyjnego na poziomie co najmniej gminy. Dla operacji z zakresu inwestycji innowacyjność oznacza niestandardowe lub pro-ekologiczne rozwiązania konstrukcyjne, technologiczne, architektoniczne lub/i partycypacyjne wykorzystanie powstałej infrastruktury (współpraca międzysektorowa służąca realizacji celów inwestycji, wykorzystanie potencjału obiektu), w skali co najmniej gminy. A dla operacji nie inwestycyjnych za innowacyjne uznaje się niestandardowe wykorzystanie w ramach operacji lokalnych zasobów (przyrodniczych, kulturalnych, społecznych, istniejącej infrastruktury itp.), a zwłaszcza pozytywny wpływ na ochronę środowiska lub przeciwdziałanie zmianom

klimatycznym lub/i nowatorskie podejście w projekcie do wsparcia grup defaworyzowanych, w skali co najmniej gminy.

We wniosku o przyznanie funduszy na operację innowacyjną należało podać, opisać, czy ta innowacja ma wpływ tylko na jedną gminę, kilka gmin, województwo, czy cały kraj, np. jeśli operacja polegała na założeniu firmy inżynierskiej, to należało opisać jak szeroko jej oferta będzie oddziaływać (obszarowa definicja innowacyjności). Z tego powodu LGD ma niewielką możliwość weryfikacji wniosków, po przekazaniu wniosków do Urzędu Marszałkowskiego.

Projekty współpracy

Stowarzyszenie zrealizowało wspólnie z LGD z Wielkopolski i Lubuskiego projekt w obszarze turystyki. W ramach projektu przeprowadzono szereg działań, odbyły się konferencje, wydarzenia sportowo-rekreacyjne, spływ kajakowy, wspólny wyjazd na targi kieleckie w celu promocji regionu.

Projekty współpracy w opinii Stowarzyszenia realizuje się bardzo dobrze, współpraca między LGD-ami czy krajowo, czy międzynarodowo to dobra forma wymiany doświadczeń i większe możliwości promocji regionów.

Ocena funkcjonowania LGD

LGD działa kilkanaście lat, formy współpracy są już dobrze wypracowane. Od strony gmin do współpracy są wyznaczane osoby, które współpracują też z organizacjami pozarządowymi i znają specyfikę ich działalności. Współpraca z gminami członkowskimi oceniana jest bardzo dobrze.

Współpraca z sektorem społecznym, czyli organizacjami pozarządowymi układa się bardzo dobrze. Stowarzyszenia są członkami LGD, która utrzymuje kontakt z prawie wszystkimi organizacjami samorządowymi. Informacje o wydarzeniach i spotkaniach są sprawnie przekazywane wszystkim zainteresowanym. Sieć komunikacyjna działa sprawnie, brak problemów komunikacyjnych.

We współpracy z sektorem gospodarczym są beneficjenci, którzy składają wnioski w różnych okresach programowania. Wsparcie na poziomie 100 tysięcy złotych nie dla wszystkich jednak były wystarczające na rozwój działalności (konieczność utrzymania nowego miejsca pracy). Generalnie największy kontakt z przedsiębiorstwami jest na etapie pisania wniosku realizacji operacji. Niektórzy przedsiębiorcy konsultują się z LGD na każdym etapie operacji. Inni proszą LGD o poradę, po otrzymaniu od Urzędu Marszałkowskiego poprawek do wniosku. Są też tacy, którzy skorzystają z pieniędzy i tracą kontakt z LGD oraz tacy, którzy z różnych powodów rezygnują z prowadzenia operacji.

LGD stara się uczestniczyć i prowadzić różnego rodzaju działania animacyjne. Obszar stowarzyszenia jest duży, kilkanaście gmin pod względem liczby mieszkańców też jeden z największych w Wielkopolsce. LGD nie jest w stanie zaspokoić potrzeb wszystkich podmiotów, które organizują projekty, wydarzenia i operacje. Jeśli jest prośba o wsparcie, uczestnictwo, na etapie promocji końcowej, to LGD bierze w wydarzeniu udział.

Uproszczenie procedur naboru, wyboru i realizacji, skrócenie okresu rozpatrywania wniosków – bardzo istotne na etapie realizacji projektów – to pozwoli na bardziej skuteczną realizację LSR. Zdarza się, że ze względu na długi okres procedowania wniosków, niektóre projekty nie mogą być realizowane. Zmiana i ujednoczenie programu do składania i oceny wniosków to warunki konieczne, żeby skuteczniej realizować LSR. Obecne procedury są zbyt długotrwałe i archaiczne.

Ocena procesu wdrażania

Zarówno realizacja finansowa, jak i rzeczowa LSR przebiegały zgodnie z planem i można je uznać za zadowalające. Nabory prowadzono zgodnie z założeniami. Stowarzyszenie po raz trzeci otrzymało dodatkowe środki na wdrażania LSR. Z kolei poważne opóźnienia występują w weryfikacji wniosków przez SW i wypłacie środków beneficjentom pomocy.

Problemem jest czytelność wniosków. Przed każdym naborem Stowarzyszenie przeprowadza szkolenia dla zainteresowanych złożeniem wniosku. Mimo, że do wniosku jest dołączona instrukcja, jak wniosek wypełnić, rzadko kto wypełnia wniosek na jej podstawie. Zarówno wniosek, jak i instrukcja są dla wielu osób skomplikowane. Sytuację pogarsza fakt, że w ostatnim okresie było wiele zmian wniosków i zdarzało się, że beneficjenci składali wnioski na wersji nieaktualnej.

Kryteria składania wniosków są właściwe, nie zgłaszano do nich uwag do instytucji wdrażającej, kryteria są jednoznaczne, obiektywne i pozwalają wybrać najlepsze wnioski. W trakcie realizacji LSR kryteria nie były zmieniane, co też pomagało wnioskodawcom. Nie było zbyt wielu protestów co do oceny i wyboru operacji.

Część wskaźników wybranych przez LSR była do wyboru, część określona przez LGD. W trakcie realizacji LSR zmienił się zakres pomocy udzielanej przez LGD do naborów, dlatego też zmianie uległ stopień realizacji wskaźników i przekazywane bonusy. Wskaźniki zostały osiągnięte, ich wybór był właściwy. Realizowane zgodnie z LSR projekty przyczyniły się w dużym stopniu do osiągnięcia celów strategii. Należy pamiętać o tym, że potrzeby społeczności z obszaru LGD są bardzo duże, a środki finansowe przeznaczone na ich realizację są zdecydowanie niewystarczające.

Wartość dodana podejścia LEADER

Jeżeli sięgnie się do początków działalności LGD i porówna z sytuacją jaka jest obecnie, to widać zdecydowany rozwój współpracy między gminami, sektorami, przedsiębiorcami. Bardzo dobrze rozwija się sieć komunikacyjna między różnymi podmiotami. Na konsultacje społeczne przychodzą nowe osoby, zainteresowane współpracą z LGD, dużo podmiotów składa deklaracje członkowskie, wyraża chęć złożenia wniosku. Nowe podmioty w różnym zakresie szukają pomocy LGD.

Infrastruktura, która powstała, jest dobrze wykorzystywana, dobrze służy ludziom. Widać, jak wiele inwestycji ma oznakowanie, że powstało z funduszy LGD. Fundusze, które LGD posiadała, zostały dobrze wykorzystane, potrzeby są dużo większe niż możliwości finansowe LGD. Wiele imprez i wydarzeń, które wystartowały dzięki dofinansowaniu z LGD, zadomowiło się i jest kontynuowanych. Nie jest tak, że jednorazowo dofinansowane operacje giną po jednej realizacji, najczęściej są realizowane w kolejnych latach.

Mieszkańcy mają wiedzę o tym, że określone inicjatywy powstają dzięki funduszom LGD. Jest tendencja, że podmioty, które korzystają z funduszy LGD, informują o tym szeroko, dzięki czemu inni chętniej aktywizują się.

Działania podejmowane przez LGD odpowiadały na potrzeby społeczne – ich zakres wynikał z diagnozy społecznej.

LSR nie miała charakteru stricte komplementarnego, ale w trakcie realizacji część działań miała właśnie taki charakter. Część podmiotów rozpoczynała współpracę z LGD składając wnioski inwestycyjne np. na modernizację obiektów, a teraz obiekty te „żyją” i organizowane są w nich różne wydarzenia.

Dodatkowe pytania badawcze

Współpraca z Urzędem Marszałkowskim układa się dobrze. Głównym problemem jest dla LGD i beneficjentów długi proces weryfikacji i oceny wniosków.

Wielkopolska Sieć Lokalnego Działania jest bardzo wysoko oceniona z perspektywy współpracy między LGD-ami i wymiany doświadczeń na różnych płaszczynach.

7. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje

Lokalna Grupa Działania nie mogłaby funkcjonować bez trójsektorowego partnerstwa. Utrzymanie właściwego balansu pomiędzy naturalnie silnym sektorem publicznym reprezentowanym przez władarzy gmin i miast wspieranych przez profesjonalnie zorganizowane urzędy, a sektorem gospodarczym i społecznym powinno być jednym z priorytetów. Chodzi o to by wspierać i doceniać rolę organizacji pozarządowych oraz lokalnego biznesu tak, by wykorzystać ich potencjał w takich działaniach jak aktywizacja i budowanie kapitału społecznego.

Budowanie kapitału społecznego to jedno z podstawowych zadań stawianych zawsze przed LGD. Jednym najbardziej oczywistych sposobów wspierania rozwoju społecznego są działania animacyjne i WLGD silnie zaangażowało się w tym wymiarze. Ograniczeniem aktywizacji społecznej są ograniczone zasoby biura LGD, szczególnie w kontekście obowiązków biurokratycznych związanych z konkursami. Dyskusyjną kwestią są projekty grantowe. Sama pozytywna idea grantów jako sposobu wspierania małych, oddolnych inicjatyw nie budzi zastrzeżeń. Problemem są procedury, zasady, biurokracja, koszty, ryzyko i ilość pracy jaki trzeba poświęcić by od początku do końca przeprowadzić nabór grantowy. Nie dziwi więc, że LGD zmieniła formę grantową na konkursową. Nie ulega jednak wątpliwości, że w związku z tą decyzją najniższa kwota dostępna dla organizacji pozarządowych to minimalna wartość projektu konkursowego, czyli 50 tys. złotych. Dla znacznej liczby organizacji jest to kwota przekraczająca zapotrzebowanie, a LGD nie oferuje wsparcia w dolnym (środkowym) zakresie finansowym (pomiędzy 5 tys. a 50 tys. złotych). Rekomendacją dla LGD jest rozważenie wprowadzenia w przyszłym okresie programowania operacji grantowych, jeśli ich zasady zostaną zliberalizowane.

Nacisk położony na budowanie potencjału infrastrukturalnego przynosi pozytywne efekty. Stworzenie dogodnych warunków zdecydowanie sprzyja dalszemu rozwojowi w zakresie aktywności społecznej. Należy przeprowadzić rzetelną analizę oraz poddać pod dyskusję czy w kolejnym okresie programowania nadal należy mocno wspierać budowę i przebudowę infrastruktury czy należy położyć większy nacisk na lepsze wykorzystanie tych zasobów, które zostały dotychczas zbudowane.

Rada LGD ma za zadanie dokonywać oceny i wyboru operacji oraz ustalać wysokość kwoty dofinansowania. Jednak rola Rady jest dużo szersza. Członkowie Rady reprezentują poszczególne sektory i gminy ale również reprezentują LGD w swoich społecznościach. Członkowie Rady stanowią również pierwszy kontakt dla biura w sytuacjach kryzysowych. Jednym ze sposobów docenienia roli Rady jest dbałość o procedury wyboru operacji, które nie stwarzają problemów oraz o jednoznaczne, skuteczne i precyzyjnie zdefiniowane kryteria wyboru operacji.

Kluczową rolę w procesie wdrażania strategii pełni biuro Partnerstwa. Koordynacja działań oraz komunikacja ze wszystkimi interesariuszami wpływa na sprawną realizację poszczególnych przedsięwzięć i osiągnięcie wskaźników. Profesjonalizm pracowników i kulturalne podejście do klientów zostało potwierdzone z wielu źródeł. Nie ulega wątpliwości, że władze Stowarzyszenia powinny otoczyć pracowników szczególną opieką i zapewnić konieczne warunki do dalszej pracy.

Czynnikiem który mocno utrudnia funkcjonowanie LGD są rozbudowane procedury i duża biurokracja. Poświęcanie czasu na tak bezproduktywne działania sprawia, że nie pozostaje go zbyt wiele na aktywizację mieszkańców i budowanie kapitału społecznego. Kwestia ta tylko w niewielkim stopniu uzależniona jest od LGD i trudno tu wymagać od stowarzyszenia jakichś szczególnych interwencji. Niemniej warto by w tym miejscu znalazła się rekomendacja podjęcia wszelkich działań by wymusić na instytucjach zarządzających zmniejszenie biurokracji.

Ewaluacja końcowa wymagała od wszystkich członków Stowarzyszenia wyjątkowej pracy. Krótki czas realizacji badań sprzyjał kumulowaniu działań. Niemniej wsparcie i zaangażowanie władz LGD, pracowników i członków LGD zapewniło sukces realizacji wszystkich założonych działań. Na koniec należy jeszcze raz podziękować wszystkim, którzy wnieśli wkład w powstanie tego opracowania, czy to poprzez przygotowanie dokumentów, zestawień, uczestnictwo w wywiadach grupowych i indywidualnych, czy też poprzez wypełnianie anonimowych ankiet.

8. Spis tabel i wykresów

Wykresy

Wykres 1.	W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?	19
Wykres 2.	W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?	19
Wykres 3.	Ocena gminy na wymiarach	20
Wykres 4.	Opinie na temat zaangażowania w funkcjonowania gminy	21
	Duża grupa mieszkańców gmin wchodzących w skład WLGD Kraina Lasów i Jezior jest zadowolonych z warunków życia w swojej gminie. Tak odpowiedziało 44% badanych. Innego zdania jest 18% ankietowanych i też duża grupa, bo 36% mieszkańców nie potrafiła się jednoznacznie określić.	22
Wykres 5.	Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?	22
Wykres 6.	Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?	22
Wykres 7.	Powody zmiany miejsca zamieszkania	23
Wykres 8.	Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	23
Wykres 9.	Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?	24
Wykres 10.	Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	24
Wykres 11.	Czy Pan/i zdaniem szkolenia, spotkania, festyny cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?	25
Wykres 12.	Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?	26
Wykres 13.	Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania?	27
Wykres 14.	Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD	27
Wykres 15.	Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD	28
Wykres 16.	Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach	28

Wykres 17. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?	29
Wykres 18. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?	30
Wykres 19. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?	30
Wykres 20. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?	31
Wykres 21. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z:.....	32
Wykres 22. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?	33
Wykres 23. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?	33
Wykres 24. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?	34
Wykres 25. Czy zna Pan/i Wielkopolską Lokalną Grupę Działania Kraina Lasów i Jezior?	37
Wykres 26. Realizacja finansowa w EURO – stan na 31.12.2021 r.	40

Tabele

Tabela 1. Ludność ogółem	13
Tabela 2. Saldo migracji w ruch wewnętrznym i zewnętrznym.....	13
Tabela 3. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	14
Tabela 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego	14
Tabela 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	15
Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej ogółem.....	16
Tabela 7. Podmioty wpisane do REGON na 10 tys. ludności	16
Tabela 8. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym... ..	17
Tabela 9. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	17
Tabela 10. Bezrobotni zarejestrowani ogółem	18
Tabela 11. Doradztwo	34

Tabela 12.	Realizacja planu komunikacji	36
Tabela 13.	Funkcjonowanie organów	36
Tabela 14.	Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.....	38

9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania

Narzędzia badawcze

9.1. Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:

1. Jak wnioskodawca dowiedział się o konkursie, skąd pochodzi wiedza o LGD i jak jest ona znacząca;
2. Pomysł na projekt - skąd pochodził, czy ktoś pomagał w konceptualizacji, czy wynajmowano firmę lub osobę do pomocy w opracowaniu wniosku;
3. Zakres pomocy ze strony LGD, doświadczenia związane z doradztwem;
4. Znajomość wniosku i procedury, trudności z wypełnianiem wniosku;
5. Ocena wniosku w LGD, doświadczenia i opinie o kryteriach oraz ocenie przez Radę LGD;
6. Proces administracyjny po dokonaniu wyboru operacji do dofinansowania;
7. Ogólna ocena kontaktów z LGD w czasie opracowania wniosku, oceny i wyboru oraz realizacji
8. Podejście kontrfaktyczne: czy jeszcze raz spróbowałby wnioskować do LGD;
9. Podejście kontrfaktyczne: czy zrealizował pomysł mimo braku dofinansowania (dla osób, które nie uzyskały dofinansowania)
10. Podsumowanie i ogólne opinie o trudnościach i dobrych stronach procesu.

9.2. Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:

1. Czy w Pana/Pani gminie ludzie są aktywni. Czy jest dużo organizacji pozarządowych?
 - a. Czy działania LGD w jakiś sposób wpływają na rozwój aktywności społecznej mieszkańców (kapitału społecznego)?
2. Czy ludzie są w tej gminie przedsiębiorczy. Czy dla rozwoju obszaru lepsze są środki na podejmowanie czy na rozwój działalności gospodarczej?
3. A jak już rozmawiamy o ludziach, którzy tu mieszkają. W jakiej grupie należałoby szukać ludzi, którzy sobie ngorzej radzą. Takich którzy wymagają najpilniejszej pomocy? (młodzież, seniorzy, niepełnosprawni)
4. Jeśli chodzi o kulturę i turystykę. Czy działania LGD jakoś wpłynęły na rozwój obszaru w tej dziedzinie?
5. Przejdźmy teraz do tego jak działa LGD. Jak wygląda komunikacja i współpraca pomiędzy gminami a LGD.
6. Czy ta współpraca pozwala działać efektywnie? Jak duży wpływ na to co robi i jak działa LGD mają władarze gmin partnerskich?
7. Czy LGD dobrze widać w gminach. Czy pojawia się na dożynkach, organizuje konkursy, wyjazdy. Czy mieszkańcy wiedzą, że taka organizacja działa tu na obszarze.
8. W czym należałoby szukać największej zalety istnienia LGD?
9. Czy jest coś co można by poprawić w działaniach LGD?

9.3. Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD

Ocena funkcjonowania

Szanowni Państwo,

głównym celem funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania jest realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 opracowanej wspólnie z mieszkańcami naszego regionu. Strategia ta realizowana jest przez szereg przedsięwzięć, których zadaniem jest rozwiązywanie potrzeb mieszkańców.

W ramach podsumowań wdrażania programu oraz wypełniając zapisy zawarte w Strategii przygotowaliśmy ankietę. Zarówno podczas tworzenia dokumentu jak i teraz Państwa zdanie jest dla nas niezmiernie istotne.

Wszystkie dane pozyskane w ramach tej ankiety będą traktowane poufnie, a analizy dotyczyć będą jedynie uogólnionych opinii.

Prezes LGD

1. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Bardzo dobrze
2. Raczej dobrze
3. I dobrze i źle
4. Raczej źle
5. Bardzo źle
6. Trudno powiedzieć

2. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Godziny pracy biura LGD są dogodne dla klientów				

2.	Strona internetowa zawiera aktualne informacje				
3.	Odpowiedzi na wiele pytań można uzyskać telefonując do biura LGD				
4.	Łatwo umówić się na spotkanie z pracownikami biura LGD				

3. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Pracownicy mają wiedzę odpowiednią do wykonywanej pracy				
2.	Pracownicy z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki				
3.	Pracownicy udzielają rzetelnych informacji i porad				
4.	Pracownicy są mili i uprzejmi				

4. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Raczej dobrze	I dobrze i źle	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć
1.	prowadzenie doradztwa						
2.	organizacja naborów wniosków						

3.	pozyskiwanie dodatkowych funduszy zewnętrznych						
4.	informowanie członków LGD o funkcjonowaniu LGD						
5.	prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych dla mieszkańców						
6.	współpraca z innymi LGD						

5. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 najważniejsze kanały pozyskiwania informacji**

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Bezpośrednie kontakty z Władzami LGD
2. Bezpośrednie kontakty z pracownikami Biura
3. Walne zebranie członków
4. Oficjalna strona internetowa LGD
5. Ogłoszenia na tablicach informacyjnych w miejscowościach na terenie LGD
6. Portale społecznościowe
7. Szkolenie dla potencjalnych beneficjentów (warsztaty, imprezy)
8. Informacja bezpośrednia w siedzibie (biurze) LGD
9. Inne sposoby

6. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.**

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Ankieta papierowa
2. Ankieta elektroniczna
3. Kontakt bezpośredni z przedstawicielem LGD
4. Kontakt mailowy
5. Kontakt telefoniczny

6. Kontakt poprzez portal społecznościowy (np. czat z pracownikiem LGD)
7. Panel dyskusyjny po zakończeniu szkoleń i spotkań (możliwość zadawania pytań, zgłaszania uwag)
8. Inny

7. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców? **Proszę wskazać nie więcej niż 3 najważniejsze źródła.**

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Z własnego doświadczenia
2. Z rozmów z mieszkańcami
3. Z rozmów z samorządowcami, członkami organizacji pozarządowych itp.
4. Z mediów (lokalna prasa, telewizja, radio)
5. Z Internetu (portale, wortale, fora dyskusyjne)
6. Z badań społecznych i analiz gospodarczych
7. Z innych źródeł

8. Czy nabory wniosków ogłaszane przez Lokalną Grupę Działania odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Idealnie wpisywały się w potrzeby mieszkańców
2. W większości przypadków wpisywały się w potrzeby mieszkańców
3. Często mijaly się z potrzebami mieszkańców
4. Prawie w ogóle nie odpowiadały na potrzeby mieszkańców
5. Trudno powiedzieć

9. Jakie są najważniejsze problemy społeczne mieszkańców regionu (Pana/Pani gminy)? Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

10. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych?

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	I tak i nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
1.	Związane z potrzebą zakładania i rozwijania działalności gospodarczej						
2.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury społecznej i kulturalnej (np. świetlice wiejskie, place zabaw dla dzieci)						
3.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej (np. boiska, siłownie zewnętrzne, altany)						
4.	Związane z potrzebą rozwoju aktywności społecznej mieszkańców (np. warsztaty, spotkania, pikniki, szkolenia)						
5.	Związane z potrzebą zachowania dziedzictwa lokalnego						
6.	Związane z potrzebą						

	promocji obszaru objętego LSR						
--	----------------------------------	--	--	--	--	--	--

11. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

12. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak, inne projekty byłyby bardziej efektywne
2. Zastosowanie innych projektów dałoby podobne rezultaty
3. Nie, inne projekty byłyby mniej efektywne
4. Trudno powiedzieć

13. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. LGD powinna ograniczyć się do założeń Lokalnej Strategii Rozwoju
2. LGD powinna podejmować również wyzwania wykraczające poza LSR
3. Trudno powiedzieć

14. Co jeszcze mogła by zrobić LGD, aby skuteczniej rozwiązywać problemy społeczne?

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę o podanie kilku informacji o sobie, wyłącznie w celach statystycznych

15. W której gminie Pan(i) mieszka?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Bojanowo
2. Krzemieniewo
3. Lipno
4. Osieczna
5. Poniec
6. Przemęt
7. Rydzyna
8. Śmigiel
9. Święciechowa
10. Wijewo
11. Włoszakowice
12. Wolsztyn

16. Płeć

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta
2. Mężczyzna

17. Do jakiej kategorii wiekowej może się Pan(i) zaliczyć?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. od 18 do 24 lat
3. od 25 do 34 lat

4. od 35 do 50 lat
5. więcej niż 50 lat

18. Jestem:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Rolnikiem
2. Członkiem organizacji społecznej (stowarzyszenie, fundacja, związek zawodowy, klub sportowy)
3. Przedsiębiorcą
4. Członkiem środowiska (grupy) bez osobowości prawnej (koło gospodyń wiejskich, zespół ludowy, koło wędkarskie, koło hobbystów i inne)
5. Reprezentantem podmiotu z sektora publicznego (gmina, dom kultury, zakład opieki zdrowotnej)
6. Żadne z powyższych

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.4. Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD

Poziom satysfakcji mieszkańców

Zapraszamy Państwa – mieszkańców naszego regionu do wyrażenia opinii na temat warunków życia w naszej gminie. Ankieta jest anonimowa a jej wyniki posłużą wyłącznie temu, aby dostosować Lokalną Strategię Rozwoju do potrzeb mieszkańców i regionu.

1. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie

5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

2. 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnim roku warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

3. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie mam zdania
1.	Atrakcyjności turystycznej						
2.	Promocji dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki						
3.	Infrastruktury i oferty kulturalnej						
4.	Infrastruktury i oferty sportowej i rekreacyjnej						
5.	Infrastruktury drogowej						
6.	Zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów						
7.	Tożsamości mieszkańców z regionem						
8.	Działań i usprawnień na rzecz osób niepełnosprawnych						

9.	Działań na rzecz bezrobotnych						
10.	Działań na rzecz osób przed 34 rokiem życia						
11.	Działań na rzecz osób po 50 roku życia						
12.	Działań na rzecz kobiet						
13.	Możliwości zatrudnienia poza rolnictwem						
14.	Sprzyjających warunków dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy						

4. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	nie wiem
1.	Uczestniczę w wydarzeniach organizowanych w gminie (kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, obchodach świąt etc.)					
2.	Biorę udział w przygotowywaniu gminnych wydarzeń (sam(a) albo w ramach grupy, do której należę)					
3.	Należę do stowarzyszenia/organizacji pozarządowej (stowarzyszenie, fundacja)					
4.	Należę do nieformalnej grupy społecznej (koła gospodyń etc.)					
5.	Mam możliwości, by wypowiadać się na temat ważnych zagadnień (dotyczących gminy i mojej miejscowości)					
6.	Jestem członkiem rady/komitegu (np. w szkole, klubie sportowym, przedsiębiorstwie)					

7.	Znam najważniejsze fakty historyczne dotyczące mojej miejscowości/gminy					
8.	Potrafię wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy					
9.	Na terenie mojej gminy mogę rozwijać się zawodowo					
10.	W mojej gminie powstaje wiele firm					
11.	W mojej gminie chętnie inwestują przedsiębiorcy					
12.	Na terenie mojej gminy są sprzyjające warunki dla turystów i osób przyjezdnych					

5. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

6. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. tak
2. nie

7. Jakie są powody?

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Trudny dostęp do edukacji
2. Trudny dostęp do instytucji kultury

3. Utrudniony dostęp do placówek opieki nad dziećmi
4. Brak perspektyw zawodowych
5. Powody osobiste/ rodzinne
6. Inne (jakie?)

8. 6. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych w ostatnim roku?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

9. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Ani tak, ani nie
3. Nie

10. 8. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych w ostatnim roku?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

11. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Trudno powiedzieć
3. Nie

12. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności? (Prosimy o zaznaczenie „x” trzech najważniejszych)

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Promocja obszaru, dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych, turystyki
2. Infrastruktura i oferta kulturalna
3. Infrastruktura i oferta sportowa i rekreacyjna
4. Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)
5. Infrastruktura drogowa
6. Aktywność społeczna mieszkańców (zaangażowania w sprawy lokalne)
7. Działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem
8. Działania wynikające z inicjatywy mieszkańców
9. Warunki życia osób niepełnosprawnych
10. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych
11. Zwiększenie liczby miejsc pracy poza rolnictwem
12. Działania umożliwiające podjęcie pracy przez osoby przed 34 rokiem życia
13. Działania umożliwiające podjęcie pracy przez osoby po 50 roku życia
14. Działania umożliwiające podjęcie pracy przez kobiety
15. Działania ułatwiające założenia i prowadzenia działalności gospodarczej

13. Czy zna Pan/i Wielkopolską Lokalną Grupę Działania Kraina Lasów i Jezior?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak znam, słyszałam/em
2. Nie znam, nie słyszałam/em

14. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. od znajomych, sąsiadów
2. w instytucji (urząd, szkoła)
3. z lokalnej prasy
4. widziałem/am działania LGD
5. uczestniczyłem/am w działaniach LGD/ brałem/am udział w projekcie

15. Status na rynku pracy:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Osoba (fizyczna, prawna lub inna) prowadząca działalność gospodarczą
2. Zatrudniony/a w rolnictwie
3. Zatrudniony/a poza rolnictwem
4. Uczący się/studiujący
5. Osoba bezrobotna
6. Inny typ, jaki?

16. Płeć:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta
2. Mężczyzna

17. Niepełnosprawność:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Osoba niepełnosprawna, posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności
2. Osoba pełnosprawna

18. Wykształcenie:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. podstawowe

2. zasadnicze zawodowe
3. średnie
4. policealne
5. licencjat, inżynier
6. wyższe magisterskie
7. inne

19. Wielkość gospodarstwa rolnego:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. nie posiadam gospodarstwa rolnego
2. do 5 ha
3. 6-10 ha
4. 11-20 ha
5. 21-50 ha
6. >50 ha

20. Wiek

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. 18 do 24 lat
3. 25-34 lat
4. 35-50 lat
5. >50 lat

21. Miejsce zamieszkania:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Bojanowo
2. Krzemieniewo
3. Lipno

4. Osieczna
5. Poniec
6. Przemęt
7. Rydzyna
8. Śmigiel
9. Świąciechowa
10. Wijewo
11. Włoszakowice
12. Wolsztyn

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.5. Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego

1. Wprowadzenie
 - a. Przedstawienie moderatora, opisanie celu badania, anonimowości uzyskanych odpowiedzi, konieczność nagrywania wywiadu z uwagi na późniejszą analizę wyników
2. Ocena wpływu na kapitał społeczny
 - a. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
 - b. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
3. Przedsiębiorczość
 - a. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
 - b. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
 - a. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
 - b. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
5. Grupy defaworyzowane
 - a. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
6. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
 - a. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
7. Innowacyjność
 - a. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
 - b. Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
8. Ocena funkcjonowania LGD
 - a. Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwala na efektywną i skuteczną realizację LSR?
 - b. Jak jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
 - c. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?
9. Zakończenie spotkania

Czas trwania 120 minut